

ANT

Hasta
vatandaş
nasıl
soyuluyor?

Haftalık Dergi • 9 Mayıs 1967 • Sayı: 19 • 125 Kuruş

İHANET YARISI

halka
karşı
bir
parti
daha

HAFTANIN NOTLARI

1 mayıs

Onlar da bölündü

■ Türkiye Komünizmle Mücadele Derneği'nin bünyesinde bir süreden beri devam eden ihtilâf nihayet İzmir'de yapılan büyük kongrede açığa çıktı. AP taraftarı ümmetçiler, CKMP taraftarı ırkçılar yenilgiye uğratarak derneğin yönetimini ele geçirdiler. Dernek Başkanlığına, Ege Üniversitesi doçentlerinden Dr. Saffet Solak seçildi, ünlü İlhân Darendelilioğlu ise başkanlık adaylığından feragat etmek zorunda bırakıldı. Derneğin adının «Komünizmle ve Kapitalist Emperyalizmle Mücadele Derneği» olarak değiştirilmesi ve komünizmle mücadelede sosyal reformlara da yer verilmesi yolunda ırkçı grup tarafından ileri sürülen teklifler de ümmetçilerin oy çoğunluğuyla reddedildi. Bunun üzerine elli şubenin CKMP taraftarı temsilcileri bir basın toplantısı düzenleyerek derneğin AP'nin mağası ve Amerika'nın ıleri karakolu haline getirildiğini açıkladılar. Kongreden sonra ümmetçilerle ırkçılar arasında dinin mi, yoksa ırkın mı daha önemli olduğu konusunda sert bir polemiğe başladı.

Uran'ın mesajı!

■ Azınlıkta kalan hizip tarafından bir siyasî partinin mağası ve Amerika'nın ıleri karakolu haline geldiği açıklanan Komünizmle Mücadele Derneği Kongresi'ne Deniz Kuvvetleri Komutanı Oraniral Necdet Uran ve Donanma Komutanı Koramiral Celâl Eyyiceoğlu tarafından birer başarı telgrafi gönderildi. Hatırlanacağı üzere, bir süre önce Genelkurmay Başkanı Tural da Akhisar Komünizmle Mücadele Derneği'ne bir başarı telgrafi çekmiş bulunuyordu!

2 mayıs

Büyük yağma!

■ Yeni kurulacak partinin dedikoduları sürüp giderken çıkarıcı çevreler kaşla göz arasında yeni yağmacılık oyunları düzenlemektedir. Dünyanın en zengin rezervlerini teşkil eden Türkiye'nin 140 Milyar Lira değerindeki boraks madenlerini ele geçirmek üzere «Boraks Consolite» adındaki İngiliz Şirketi AP iktidarı üzerinde baskı yapmaktadır. Şirket Eskişehir'de bulunan 500 Milyon Ton civarındaki cevherin işletme imtiyazını almak talebinde bulunmuştur. Bu imtiyazı Consolite Şirketi aldığı takdirde Edibank'ın Bandırma'da yaptığı tesislerden daha ucuza işletilme bulunacak ve milli işletmeyi yıkarak boraks madeninde tekel kuracaktır. Öte yandan, Orman Genel Müdürlüğü'nde gizli çalışmalar yapan komisyonlar, 1945 yılında devletleştirilen ormanların bu defa «orman vasfını kaybettikleri» gerekçesiyle parasız olarak eski sahiplerine iadesini öngören bir tasarı hazırlanmış bulunmaktadır. Anayasa'da ormanların korunmasının ve geliştirmesinin devlete ait olduğu kesinlikle belirtilmekle beraber, tasarıda «orman vasfını kaybettikleri» gerekçesi ıleri sürülerek Anayasa hükmlü çığnemek suretiyle ormanlarımız çıkarıcılar tarafından yağma edilecektir. Bir başka yağma teşebbüsü de, özel sektörü finanse ederek yeni vurgun imkânları sağlamak üzere devlet parasıyla bir Özel Yatırım Bankası kurulmasını öngören kanun tasarısıdır. Meclis'te muhalefetin paramparça olduğu bir sırada girişilen bu teşebbüsler AP çoğunluğunun oylarıyla kesinleştiği takdirde, Türkiye'nin tabii servetleri tam anlamıyla «yağma hasarının böreği» haline gelecektir.

3 mayıs

CENTO ne oldu?

■ Başbakan Demirel'in Pakistan'a yaptığı ziyarette parlak dostluk nutuklarına rağmen, AP'nin Orta Doğu politikasının nasıl bir iflâsa sürüklendiği bir kere daha ortaya çıktı. Yayınlanan ortak bildiriye, gerek Türkiye'nin, gerekse Pakistan'ın üye bulundukları «CENTO»dan tek kelime ile dahi söz edilmedi. Bildirideği gibi, Pakistan, uzun zamandan beri Amerikan hegemonyası dışında kişilik sahibi bir dış politika gütmeye çabasıdadır ve bu yüzden de bir Anglo-Amerikan oyunu olan CENTO Pakti'ndan adamakıllı soğumuştur. AP Hükümeti ise, Amerika'nın isteğine uygun olarak, CENTO'nun devam ettirilmesi ve karargâhının Ankara'da muhafaza edilmesi görüşündedir. Bildiride bu konuda hiç bir beyana yer verilmemesi, Demirel'in CENTO ile ilgili isteklerine hiç bir müsbet cevap verilmemişliğini göstermektedir. Öyle görünüyor ki, yakında Türkiye CENTO içinde Amerikalı müşavirleriyle tek başına kalacaktır.

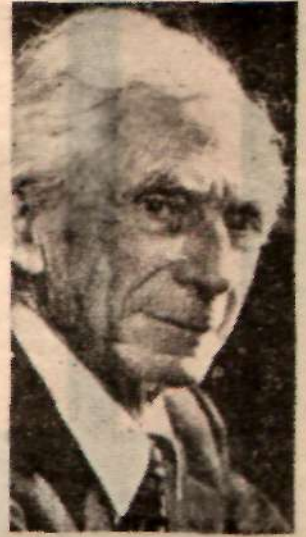
Ele geçirdiler

■ AP'nin ve çıkarıcı çevrelerle işbirliği halindeki Türk-İş'in devrimci kuruluşları ve sendikaları ele geçirme gayretleri Basın-İş'in Ankara Şubesi'nde sonuç verdi. Sağcı grupun oylarıyla başkanlığa seçilen Erdoğan Örtülü'nün yönettiği kongre AP gazeteleri mensupları ve AP milletvekillerinin nutuk meydanı haline getirildi ve neticede yönetim kurulu tamamen sağcı unsurlardan kuruldu. Müstafi Genel Sekreter Bekir Çiftçi ve arkadaşları salonu terkettiler. Devrimci basın işçilerinin AP kontrolündeki Basın-İş'ten kopmaları bekleniyor.

4 mayıs

Yargılama başladı

■ De Gaulle Hükümeti'nin izin vermemesi üzerine Stockholm'de toplanan Russell Mahkemesi, Vietnam Savaş Suçlusu Amerika'yı yargılamaya başladı. İlk oturumda bandan dinlenen mesajında mahkemenin kurucusu Lord Russell, Amerika'nın Vietnam'daki tutumunu Alman Nazilerinin İkinci Dünya Savaşı'ndaki tutumlarıyla karşılaştırarak Amerika'nın Vietnam'daki halk ihtilâlini ezebilme için her türlü işkence şekli ve de-nöysel öldürme metodlarına

RUSSELL

başvurduğunu açıklamaktadır. Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar'ın da yargıcı olarak katıldığı mahkemede ünlü düşünür Jean Paul Sartre de bir konuşma yaparak «Son yirmi yılın büyük tarihi gerçeği, üçüncü dünyaya kurtuluş için yaptığı mücadeledir. Bu sebepten Nürnberg Mahkemesi gibi bir yargı organı devamlı bir zaruret halini almıştır. Russell Mahkemesi, savaş suçlarını tahkik edecek bir kuruma duyulan ihtiyacı doğmuştur.» dedi. Mahkeme debileri incelemeğe devam etmektedir.

Utangaç bir kız!

Amerikan kapitalistlerinin Türkiye'yi yerli işbirlikçilerle birlikte sömürmesi imkânlarını araştırmak üzere yurdumuza gelen Amerikan Ticaret ve Sanayi Geliştirme Heyeti, İstanbul'da düzenlenen basın toplantısında, Başbakan Demirel'in özel sektör için kendilerine garanti verdiğini açıkladı. Türkiye'yi sömürürken dahi kendilerini ağıra satan Amerikalı işadamları «Kapitalin memleketi yoktur. Yalnız utangaç bir kız gibidir. İsteddiği yere gidere diyerek istedikleri imkânlar verilmezse Türk işadamlarını çıkar ortaklığından yokson bırakacaklarını İma edip hükümete gözdağı vermeyi ihmal etmediler.

Birleşik Arap Cumhuriyeti Lideri Nâsır, Amerika'ya Mısır'ın bir numaralı düşmanı olmakla suçlayarak Suudi Arabistan, Ürdün, İran ve Tunus devlet başkanlarının CIA ajanı olduğunu iddia etti

Türk ulusuna ııılandırılmış buğday yedirmenin yararlı olduğunu ispatlamak ve halkoyundaki tepkileri bertaraf ederek 32 milyonun kobby olmasını sağlamak amacıyla Amerikalılar tarafından hazırlanan «Atom İş Başında» Sergisi Ankara Kurtuluş Parkı'nda dev bir çadır içinde açıldı. Sergide projeksiyonla biri ilâçlanmış, diğeri ııılandırılmış iki ayrı buğday gösterilmekte ve ııılandırılmış buğdayın üstünlüğüne ziyaretçiler inandırılmak istenmektedir. Amerika, savaşta da barışta da atomu Türk Milleti'nin başına belâ etmek çabasıdadır...

CIA ajanı mı?

Kennedy Suikastı soruşturmasını yürütmekte olan New Orleans Savcısı Jim Garrison, mahallî State Item Gazetesi'ne verdiği demeçte, Oswald'ın Castro aleyhtarı Kübalılara yardım eden bir CIA ajanı olduğunu iddia etti. Büyük şaşkınlık ve telaş içinde bulunan CIA yetkililerinden biri, Garrison'un iddiasını yorumlamaktan kaçınarak sadece Oswald'ın bir CIA ajanı olmadığına dair Warren Komisyonu'na verilen ifadelerle yetindi.

Bizim CIA'cılar!

Amerika'da CIA aleyhtarlığı gün geçtikçe gelişirken Türkiye'de kraldan çok kralcı olan AP iktidarı, CIA'nın en küçük şekilde eleştirilmesine dahi tahammül göstermiyor. Nitekim, geçen hafta CIA'nın bozguncu faaliyetlerini halkoyuna açıklamak üzere Türkiye Millî Gençlik Teşkilatı tarafından bastırılan afişlere daha matbaada iken polisler tarafından Anayasa'nın 22 ve Basın Kanunu'nun 3. maddesine aykırı olarak el konuldu. TMGT Başkanı Alp Kuran afişlerde hiçbir suç unsuru olmadığını ileri sürerek olayı protesto etti.

Sosyalist yargıç

"Sosyalist Türkiye" adlı kitabında komünizm propagandası yaptığı iddiasıyla Trabzon Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 7,5 yıl ağır hapse mahkûm edilen Yargıç Ali Fakih Cihan'ın duruşması Yargıtay Birinci Ceza Dairesi'nde yapıldı. Cihan'ın Avukatı Prof. Turan Güneş, "Suudi Arabistan'ın güneyindeki bazı geyhliklerin yasaklayabileceği bir şeyi biz yapamayız. Karl Marx'ın kitapları piyasada satılırken bir Türk yargıcının fikirlerini söylediği bir kitabın yasaklanması kabul edemem. Bir de, üniversite hocalarının anlayacağı şekilde yazın, fakat vatandaşın anlayacağı şekilde yazarsanız suç olur, denilmektedir. Bu görüş yastaktır. Bu sakat görüş hakim olursa, o zaman Türkiye'de hakikaten egemen, sömürücü sınıfların bulunduğu bendeniz de kanı olacağını" diyerek müvekkilinin beraatini istedi.

Darbe bekleniyor

Yunanistan'dan sonra Irak'ta da bugünlerde "Washington'un desteklediği gerici bir darbe yapılacağı" El Muharrir isimli Lübnan Gazetesi tarafından iddia edildi. Gazete, darbenin arkasında "petrol kumpanyalarının ve CIA'nın bulunduğu" yazmaktadır.

Zorbalık!

Kayseri TİP İl Merkezi kimlikleri belli olmayan kişiler tarafından gece yarısı basılarak cam ve çerçeveleri kırıldı, evrak ve büro eşyası tahrip edildi. Zorbalar, baskından sonra partinin tabelasını da alarak kaçtılar. TİP İl Başkanı Nurettin Erdoğan "Şehrin en işlek ve aydınlık caddesindeki il merkezimizin basılmasına polislin ilgisiz kalması bizi hayrette bıraktı" diyerek olayı protesto etti.

Kıbrıs gidiyor

Türk Hükümeti'nin Kıbrıs konusunda oyalayıcı bir politika gütmesi ve devamlı tavis vermesi, Kıbrıs'taki Türk mücahitlerinin geri dönmelerine sebep olmaktadır. Geçen hafta da bir grup Türk mücahidi, öğrenimlerine devam etmek gerekçesiyle Türkiye'ye döndü. Kıbrıs'ta oyalama politikasından yana olan Fazıl Küçük ile mücadeleyle devam edilmesi görüşünde olan Rauf Denktaş taraftarları arasında ikilik gün geçtikçe büyümektedir. Bilindiği gibi, Türk komutanı da Küçük'ün baskısıyla geri çağırılmış bulunuyordu. Türk Hükümeti'nin ve Fazıl Küçük'ün tavisçi tutumu yüzünden Kıbrıs yakında tamamen elden gideceği benzetilmektedir.

DOĞAN ÖZGÜDEN

BÜYÜK OYUNLAR...

CHP'den büyük çapta kopmaları önlemek üzere İnönü'nün Kurultay sonunda bayırdığı "af" taktiği sökmemiştir; Feyzioğlu'cular elliden fazla milletvekilli ve senatör ile birlikte Ortanın Solu'nu terk ederek Parlametoda üçüncü büyük grup teşkil edecek bir kadro haline gelmişlerdir. Feyzioğlu hareketi, büyük bir ihtimale, bu hafta başında resmen parti niteliği kazanacak ve politik yelpazenin sağdaki dilimlerinden birine yerleşecektir. Anadolu'nun çeşitli bölgelerinden gelen haberlere bakılırsa, yeni partinin, CHP'den kopan Ecevit aleyhtarı sivri isimlerin öncülüğünde yurt çapında teşkilatlanması için hiçbir sebep yoktur... Hemen her il ve ilçede CHP'den kopmuş ya da kopacak nüfuzlu bir veya bir kaç kişi bulmak mümkündür ve bunlar herhalde arkalarından bir kısım CHP'ileri sürükleyebileceklerdir. Üstelik, siyasal partilerin gelişmesinde en önemli unsurlardan biri olan maddi imkânlar da çıkarıcı çevreler tarafından esirgenmektedir.

E VET, Feyzioğlu hareketi bir parti haline gelecektir; ama bu hareketin siyasal hayatımızdaki yeri ne olacaktır? Yeni parti ne derecede bir gelişme gösterecektir? İktidar şansı var mıdır? Feyzioğlu partisinin yeri güşesiz ki şağdardır. Her ne kadar Feyzioğlu sola açılış hareketinin öncülerinden biri olarak bilinmekte ise de, Ecevit ile arasında patlak veren kişisel çekişme kendisini ister istemez ortanın solu politikasına da karşı düşürmüştür. Böylece, CHP'deki ileri kısırdanışlardan tedirgin olan şağcılar karşı hareket için aradıkları lideri Feyzioğlu'nun şahsında bulmuşlardır. Şağıcılar basının ve çıkarıcı çevrelerin kışkırtıcılığı da Feyzioğlu'nu dönülmüş bir yola sokmuştur. Bugün Feyzioğlu AP ile aynı paraleldedir. Bu paralellik ki, düne kadar CHP'yi bölmek için Feyzioğlu'nu tahrik eden AP'yi artık endişelendirmeğe başlamıştır. Bu endişe yüzünden Turhan Feyzioğlu'nu öven AP'liler parti grubunda şiddetle tenkit edilmişlerdir. AP'yi korkutan daha önemli bir husus, Feyzioğlu ekibinin gerek keniyet, gerekse keyfiyet olarak, devlet adamı nitelikleri bakımından mevcut iktidar kadrosundan üstün olmasıdır. Bugüne kadar Demirel'in elinden tutan Amerika'nın yeni partiye oynaması ihtimali Süleyman Bey ile çevresini tedirgin etmektedir.

N E var ki, bugün bir dediğini iki etmeyen bir kadro işbaşında iken, Amerikanın, tabandaki kuvvetli meçhul yeni bir partiye oynaması akla yakın gelmemektedir. Yeni parti, bazı ağı politikacıların bölgesel nüfuzu sayesinde doğuda belki bir miktar taraftar kazanacak ve Ortanın Solu'ndan rahatsız olan belli sayıda CHP'iyi kendisine çekecektir. Ama AP kitlesini teşkil eden işçilerin, köylülerin ve küçük esnafın, ağırlaşan yaşama şartları karşısında gidecekleri yer bir zenginler kampı halindeki Feyzioğlu partisi değil, soldaki partilerdir... Yeni partinin gelişmesine en büyük engel ise, bugün meydana okudukları İnönü'dür. Bir yandan anti-emperyalist mücadelenin öncüsü olarak tanıtılırken öte yandan da İngiliz gazetelerine "CHP'nin dış politika bakımından AP'den farklı düşünmediğini" söyleyen, aşırı sol aleyhtarlığında belki Feyzioğlu'culardan da ileri giden İnönü'nün, Amerika'ya bir alternatif kazandırmaktan korkan AP ile her zaman için işbirliğine giderek yeni partinin tekerleğine çomak sokması mümkündür. Milli bakiye sisteminin kaldırılması CHP - AP ittifakının Feyzioğlu'na ilk darbesi olacaktır... Türkiye, halka karşı partilerin büyük oyunlarına gecedir...

Bir Haftalık Öfke!

İSTANBULLU OKURUM MURSEL ENGİN SAGLI SOLLU BİRİ SÖZÜ GAZETE VE DERGİYE FENA HALDE ÖFKELİYOR... AL BENDEN DE O KADAR! ÖZGE

Ticariyet
PAZARI PAZARCIYI BUL KADINI AL KARAYI

BUZDOLABI ALANA AYRICA BİR KALİP BÜZ VERİYORUZ!

23
MAYIS
1967

HALİME YİNE Mİ HAMİLE?

Büyük film yıldızı Halime ölen mat baa'nın gelerek çocukları pişin baka kalın ben ne olsun diye gormüştü. Çocukları da bir ağzdan "Hamile mi oldun?" deyince genç yıldız "Aaa! sizden de birşey saklanıyor!" de miştir. Başından

EN Bİ YENİ TEFRİKALARIMIZ

Kazreti Ebu Bekir

AYRICA İKİ YÜZ KUPON BİRDİKTİREN OKUYUCU LARIMIZA MEVLU'VE EN SON ÇIKAN YE-YE PLAKLARI

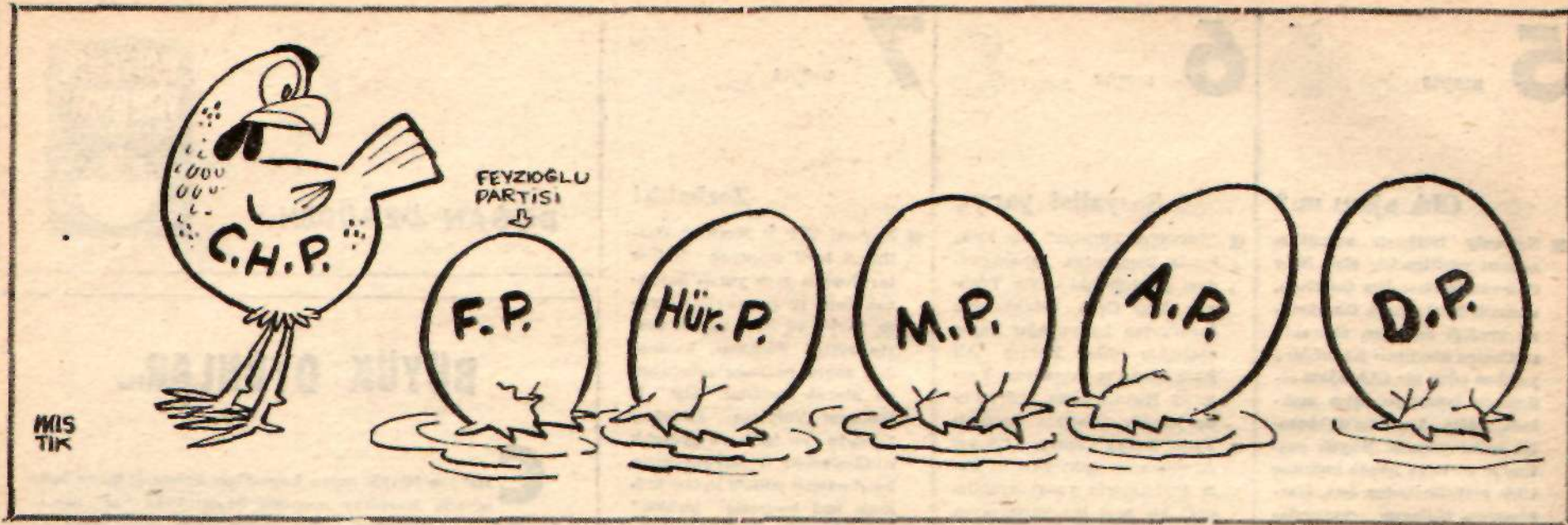
BAŞ YAZI

Ey fabrikaların kardeşlerin! Müslümanlık söyle nazla nazla niyazla olmaz. Bizce üç milyon liraklık ilân da ha verin ki ne kadar müslüman olduğunuzu anlayalım... Ağırca komünistlere de ölün! ve güneş balçıklı suvunmız! Kadın Nedir

KRALİÇA SÜREYYA'NIN YATAKODASI HAYATI

DÖRT ERKEK İKİ KADIN VE ÜÇ TAVUĞUN İRZİNİ GEÇTİ

mandan AAP. Dön kanlı isminde bir irz dökman yakajı ağıtır. Kazanın komünist olması muhtemeldir.

HALKA KARŞI BİR PARTİ DAHA...

● Ecevit ile Feyzioğlu arasında başlayan çatışma bundan sonra yeni parti ile AP arasında bir "ihamet yarışı" olarak da gelişme gösterecek...

29 Nisan Cumartesi gecesi, Pakistan ile görüşmek isteyen Anadolu Ajansı'na ve TRT'ye, uluslararası telefon memuru "Arızalı efendim. Açılıncı elzi hemen arıyacağım" diyordu... Oysa, Pakistan ile Türkiye'yi bağlayan CEMTO hattında arıza falan yoktu. Olan sadece İçişleri Bakanı Faruk Sükan'ın, hemen Pakistan'ın Lahor şehrindeki Başbakan Süleyman Demirel'in bulunup kendisi ile görüştürülmesinin sağlanmasını emretmesiydi... Ankara ile Karşı'nın bağlantısı kurulmuştu ama, bir türlü Karşı Lahor'u bağlayıp görüşmeyi yapamıyordu. Uzun süren çabalardan sonra Ankara'daki Sükan ile Lahor'daki Demirel karşı karşıya getirildiler... Sükan, Demirel'in 26 Nisan Çarşamba günü Almanya'dan gelip Karşı'ya hareketinden önce verdiği emri yerine getiriyordu...

— "Rahatsız ettim beyefendi" dedi Sükan... Karşıdan derinden derine gelen "Esağıfurullah" cevabından sonra, iktidarın zehir hafiyesi kelimelerin üzerine bas-basa konuşmasına devam etti.

— "Beklenen oldu. Feyzioğlu ve arkadaşları tartaklandı, yumruklandıktan sonra kurultayı terkettiler. Doğruca meclise gittiler. Topluca istifa ediyorlar. İstihbaratıma göre bu gece istifa ederek imzalarını atanların tam sayısı 44'ü buldu. Fakat, bu ra-

kamın 60'ı bulacağını tahmin ediyoruz."

Dr. Sükan soluklanmak için durdu ve kısa süreli bir sessizlik oldu. Karşıdan "Mükemmel... Ne yapacaklar acaba Faruk Bey?" dedi Demirel... Dr. Sükan'ın cevabı şöyle oldu:

— "Yeni bir parti kuracaklar!"

Bütün bunlar Demirel'in Karşı'ya hareketinden önce "CHP kurultayında önemli şeyler olursa bana telefonla hemen lütfederseniz memnun olurum" şeklindeki konuşmasının sonucu idi... Günlük gazete haberleri Karşı Büyükelçiliği telsizi yoluyla Başbakan'a iletiliyordu. Basın raporlarının altında ise

KOÇ'UN KERAMETİ!

Bâbü'lî piyasasında son günlerde yeni bir gazete çıkartılacağı söylentileri dolanmaktadır. Yeni gazete patronu adayı Vehbi Koç'tur!

Vehbi Koç'un gazete çıkartması söylentilerine karşı en gerçekçi cevap ise ilerici tannın bir gazetesinin patronu vermiştir:

— Vehbi Bey'in bir gazete çıkartıp başına dert almamasına ne lüzum var? En solcusu da dahil, kendisine hangi günlük gazete patronu karşı çıkabilir ki... Zaten bütün gazeteler Vehbi Bey'in sayılır...

Gerçekten de, Vehbi Koç aleyhinde tek satır yazmak şöyle dursun, ağzından çıkan her laf keramet sayılmakta ve çarşaf gibi lâhların hatırıma birinci sayfadan allayıp pullayıp yayımlanmaktadır.

Koç sen olarak yeni bir keramet buyurmuştur:

— Her şeyi hükümetten beklemenin zamanı geçmiştir. Hepinize düşen bir çok vazifeler vardır. Bunları da yerine getirmek vazifemizdir!

Bâbü'lî'de hiç kimse çıkıp da Bay Koç'a soramayacaktır:

— Devlet eliyle şimdiye kadar kimlerin zengin olduğunu bir yana bırakalım; fakir fıkaranın parası ile servetlere servet katmak için kurdurulmak istenen Özel Yatırım Bankası için hükümetten hiçbir şey beklemiyor musunuz?

TRT'nin, Başbakan'ın gezisini hangi baber bültenlerinde kaç dakika verdiği hakkında da kısa notlar yer alıyordu... Ayrıca, küçük el telsiz telefonunun yanından ayırmayan Dr. Sükan, baştan sona CHP Kurultayı'nın polislerine izletmiş ve notlar alarak, Demirel'e vereceği bilgilerin sıhhatli olmasını sağlamaya çalışmıştı...

CHP'deki bölünmenin zevki içinde Pakistan'dan İran'a geçen Demirel'i, Perşembe günü Ankara'dan gelen basın raporları sinirlendirmişti. Çünkü, bu raporlarda Feyzioğlu ve arkadaşları ile ilgili olarak Aydın Yalçın'ın, Osman Sabit Avcı'nın, Nusret Tuna'nın demeçlerine gazetelerin geniş yer verdikleri bildirilmişti... AP'nin genel olarak CHP'nin bölünmesine sevinmesi kadar tabii şey olamazdı. Fakat, Feyzioğlu ve arkadaşları ileride AP için, CHP'den daha büyük bir tehlike olabildikleri. Demirel, arkadaşlarının bunu düşünmemelerini bir türlü anlayamıyordu... Ankara'ya açılan telefonda Dr. Sükan'a, bu husus lisans münasiple anlatılmış ve AP yetkililerinin Feyzioğlu takımı öven demeçlerinin arkası hemen kesilivermişti...

9 Mayıs Salı günü yeni partinin tüzüğünü Ankara Valiliğine vermek için çalışan Feyzioğlu'cuların sayısı hafta sonunda 50'yi bulmuştu. Feyzioğlu'nun gerçekleştirmek istediği şeylerden biri de, Gülek'i yanlarına almaktı... Bu işle acele İhsan İnan'ı görevlendirdi. Her ne kadar Gülek, Ankara'nın köklü milyonerlerinden İnan'ı severse de, bundan önceki iki teyebbüsü refuze etmişti...

■ Feyzioğlu Gülek'i kandırarak mı? Göbekçiler ne yapacak?

Yağmurlar yüzünden havaların soğumasına rağmen, yanmayan bir göminenin başına oturan Gülek ile İnan bir süre Feyzioğlu'na ihtihak'ın yararlı ve zararlı yanlarını tartıştı... Gülek'i kandırmak kolay olmayacaktı... Çünkü Gülek "Yeni bir partide çok çalışmak, gezmek gerek. Bunun içinde bir sürü

masraf icab eder" diyor ve ekliyordu:

— "Eğer kalırsam, istifa ile başlayacak yorucu çalışmadan kurtulmuş oluyorum. Masraftan kurtulmuş oluyorum..."

Gerçekten Kasım'ı kandırmak güç oluyordu...

İsim babası Ferit Melen olan ve yalnız yeminli Melen'in, Feyzioğlu'nun ve Paksü'tün kararlaştırılan adını bildiği yeni partiye, Ecevit'in CHP Meclisine verdiği son rapora göre daha 17

İNÖNÜ
(MUR bakiye oyunu!)

Yanlış hesap Bağdat'tan döner

vit'in yıkılması ve İnönü'nün ölümü ile CHP'nin kendi kollarına düşeceğini sanan "göbekçiler" büyük hayaller peşindeydiler. Oturup konuşuyorlar, tartışıyorlardı amma, üç kişi oldukları mı susuyorlardı... Bunların parolası "Bekleyen derviş muradına ermiş" tekerlemesinde saklıydı...

■ Değirmenin suyu nereden geliyor? Feyzioğlu'nun hesabı

Feyzioğlu, Kırca ve Paksüt'ün kafasından çıkan yeni partinin programında, partinin Atatürkçü, aşırı cereyanlara karşı, devletçi, halkçı, devrimci olduğu ileri sürülüyordu. Feyzioğlu bir demecinde yurdun çeşitli bölgelerinden kendilerine büyük iltihaklar olduğunu bunun yüzde birinin de AP'den geldiğini söylemişti. Fakat bunu söylerken düşündüğü ilk anda AP'yi karşıya almamaktı. Eğer, AP yöneticileri yeni partinin CHP'den gelenlerle güçlendiğine inanırsa AP teşkilatından oy çalmak daha kolaylaşırdı. Nitekim, haftanın son günü Feyzioğlu ikna etmeye çalıştığı bir CHP Milletvekiline şöyle diyordu:

— "CHP'nin oylarının yüzde ellisine yakın bir kısmını alacağız. AP ve CKMP ile MP'den ve YTP'den alacağımız oyları düşünürsek, iktidara gelmek için pek uzun bir süre beklememek gerekir. Çünkü biz ekip olarak gerek AP'den, gerek öteki partilerden çok daha akıllı, milliyetçi ve Atatürkçüyüz. Sonra şansımız, aydınların desteğini almamız ve İnönü'nün karşısına çıkıp mücadele etmemiz."

Feyzioğlu'nun hesaplarında yanlışlık olduğu muhakkak. Fa-

ANTIEMPERYALİST cephenin kurulması ve gelişmesi için sosyalist stratejinin ne olması gerektiği hususunda çeşitli yazışmalar olmuştur.

Bizim o zaman savunduğumuz tez, asıl mihver olarak sosyalist örgütün ön planda tutulması ve cephenin bu mihverin hizasını hiç bir zaman unutulmadan kurulması idi. Bu mihverin hizası ihmal edilerek temelde sosyalist olmayan başka örgütleri nirengi noktası diye tesbit etmenin ve ona göre bir yol tutmanın gereken sağlamlıkta bir antiemperyalist cephe kuramayacağını öne sürüyorduk.

Olaylar görüşmüzlü doğrulamış ve sosyalist örgüt mihverinin hizasını ihmal ederek antiemperyalist bir cephe kurmak çabasına katılanlar, antiemperyalist cepheyi güçlendirelim derken emperyalist cepheyi adamakıllı genişletmişler ve Meclis'te Anayasayı dahi değiştirebilecek bir çoğunluğa çıkartmışlardı.

Kapitalizmin son merhalesi olan emperyalizm karşı esaslı bir cephe ancak sosyalistlerin öncülüğü ile kurulabilirdi. Sosyalist olmayanların öncülüğünü tercih, cepheyi güçlendirmek şöyle dursun, büsbütün paramparça edebilirdi.

Nitekim böyle bir öncülüğün yükletilmek istendiği C.H.P. birdenbire ortasından ikiye bölünmüştür.

Bu bölünüş antiemperyalist cepheden çok emperyalist cepheye puan kazandırmıştır.

Oysa C.H.P. yi gereğinden daha fazla zorlamadan sosyalist örgütün etkisi altında bırakarak, kendi niteliği içinde tutmak daha hesaplı ve basiretli olurdu...

Bundan sonra da yine C.H.P. taşımaya hazır olmadığı yükü taşımaya zorlandıkça bir çok fire verecek ve nihayet ya sosya-

list örgütün çok gerisinde kalacak, ya antiemperyalist cepheden iyice kopacaktır.

Rüsent Ecevit'in harcamakla olduğu enerjisi, yüzde doksan ölçüsünde partideki iç mücadeleye gitmektedir. Çevresinde gerçekten kendisine inanmış olanların etkenliği hiç de göz kamaştırıcı ölçüde değildir.

Onu bu kadar sert ve bol fire karşısında bir mücadeleye sokmak yerine, CHP'yi AP'ye karşı tampon olarak kullanma çerçevesinde tutmak çok daha yerinde olurdu.

Hızla değişmekte olan Türkiye'de satılmışlar kanadı yeni kadrolar bulmakta zorluğa uğralardı. Ve son bölümüyle emperyalistler yoğunlaşacağına, antiemperyalistler C.H.P.yi tümüyle zaman zaman da olsa A.P.nin karşısına dikebilirlerdi.

Şimdi ise saflar çok erken bölünmüştür ve bu bölünme C.H.P.nin antiemperyalist kanatta almaya çalıştığı yeri önem bakımından zayıflatmıştır. İsmet Paşa'nın siyasi hayattan ayrılmasıyla bu önem daha da zayıflayacaktır.

Örgütler dokularının dayanamayacağı yönlere itilmemelidir. İttidıkları takdirde aynı hacmi ve aynı etkenliği sürdüremezler...

Örgütleri tuğla kalıbı olarak görmek ve şurada duracağını burada durursa durar sağlamlaşır diye düşünmek sonunda tuğla yerine konan örgütü un ufak edebilir.

Gerçek ve yıkılmayacak bir antiemperyalist cephe ancak sosyalist bir parti içindeki uyanmış emekçi yığınları, gençlik ve bu mücadeleye sempati duyanlarla kurulabilir. Bu kompozisyonun dışında, sosyalist örgütü yetersiz bularak, asıl ağırlığı başka bir örgüte yükleme hesabı her zaman ters çıkacak ve son tahlilde elde fazla bir şey kalmadığı anlaşılmaktadır. Ayrıca mürekkep yapmaya kalktım mı, ayrandan da olursun, mürekkepten de...

FEYZİOĞLU (AP ile yarış!)

kişi katılabildi. Ecevit, CHP'den istifa etmeleri ihtimali bulunan bu on yedi kişinin adını açıklamıyordu. Ecevit, niçin gideceklerini de söylemiyordu, ama gideceklerdi...

İsmail Rüştü Aksal, Kemal Satır, Fuat Sirmen, Selim Sarper, Hıfzı Oğuz Bekata'nın dahil olduğu "Göbekçiler" olarak tanınan grup ise olup-biteni uzaktan izliyordu... İçlerinde İnönü ile sıkı ilişkisi olan Fuat Sirmen ile Kemal Satır'dı. Satır, CHP'den istifaya niyetli olduğu sanılanlarla konuşuyor ve İnönü adına partide kalmalarını istiyor ve şu teminatı veriyordu:

— "Paşa istifa etmemenizi beklemeyi rica ediyor."

"Göbekçiler", Ecevit'in yıkılacağına göre hesaplarını yapmışlardı. İnönü'nün ölümünü, Ecevit'in yıkılmasından çok daha uzun vadeli görüyorlardı... Ece-

ECEVİT (Nasıl bir sol?)

GÜLEA (Bir istifham!)

reden geldiği belli olmuş, eski Hatay Cumhurbaşkanı Tayfur Sökmen'den bir telgraf gelmişti. Sökmen telgrafında, genel merkez binasının bir yıllık kirasını ve tefriğini üzerine aldığını bildiriyordu...

■ İhanet yarışında Yeni parti ile AP nasıl çekişecek?

Cuma günü toplanan CHP grubunda konuşan İnönü, bir gün önceki sözlerini tekrarlarken, 8'lere saldırılarda bulunulmasını yasaklıyor, fakat şu nu ekliyordu:

— "Fakat, haksız tecavüzleri de cevapsız bırakmayacağımız bilinmelidir..."

İnönü, 8'lerin palamaları çözmelerinden bu yana, doğrudan doğruya onları ilgilendiren bir konuya da değiniyordu konuşmasında:

— "CHP ile AP arasında tek iltisaf konusu milli bakiye'nin kaldırılması isteğidir. Geçen yıl milli bakiye sistemi için iktidar ile bizim aramızda anlaşma olmasını arzulayan arkadaşlar

şimdi bizden ayrıldılar ve milli bakiyeye muhtaç haldedirler."

Böylece ilk kozunu oynayan İnönü, iktidar ile milli bakiye'nin kaldırılması konusunda CHP'nin anlaşmaya varabileceğini açıklıyordu. Sadettin Bilgiç'in teklifi ile milli bakiye meselesi parlamentoya getirilmişti. Bu durumda Feyzioğlu ve takımının gelecek seçimlerden alacakları sonuç, haklı olarak merak konusu olmaktadır. Yalnız, burada Yeni parti ile Hürriyet Partisi'ni karşılaştırmak gerekmektedir. Hürriyet Partisi hiçbir esasa dayanmayan, fikir ve doktrinden yoksun bir ekibin iktidara baş kaldırmasıydı. Feyzioğlu ve arkadaşları da baş kaldırmıştı amma, bir fiidir ve kendilerine göre yolları vardır. Bu takımın, iktidara getireceği Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu Tasarısını savunması da sürpriz olmayacaktır. Çünkü, Feyzioğlu ve takımı, AP'nin de oylarını çalma çabası içindedir, daha doğrusu bu arzuyu taşımaktadır. Fakat, İnönü'nün yirmi tilkinin dolamp da kuyruklarının birbirine değmediği 84 yaşındaki ka-

fası ile Feyzioğlu ve takımının başına çorap örmesi normal sonuçtur...

İnönü'nün milli bakiye'nin kaldırılması ile ilgili sözlerini kendisine nakleden gazetecilere, tehlikeden habersiz görünen Feyzioğlu şunları söylüyordu:

— "Biz Milli Bakiye'den bir şey beklemiyoruz. Bizim grup, seçimlere liste başından girmiş kimselerdir. Oysa, genel merkezde kalanlar ve bugün sol propagandayı yürütenler milli bakiye'nin memleketi armağanıdır..."

İlk bakışta bundan sonraki politik savaşın CHP ile Feyzioğlu takımı arasında olacağını sananlar aldanmaktadır. Belki görünüş itibarıyla, CHP ile Feyzioğlu takımı mücadele eder gibi olacaktır. Fakat esas savaş, AP ile verilecektir. Her iki ekip de Amerika'ya ve işbirlikçilere hoş görünmek için çırpınacaktır... Bu savaşta bütün yollar denecektir. Ki bu savaşın kazanılmasında, verilecek tavizler büyük rol oynayacaktır... Ve tavizler keselerin en bolundan ve Türk ulusu ile ülkesi zararına verilecektir...

DEMİREL (Endişeli!)

Almanya'daki işçiler Demirel'i beklemiyor!

■ İktidarın başını, perişan ve sahipsiz Türk işçileri değil, gerçekleri gizlemek çabasıdaki dalkavuklar, siyaset bezirgânları ve çıkarıcılar bekliyor...

(Nurettin Tekindor Almanya'dan yazıyor)

BAŞBAKAN Süleyman Demirel'in bu hafta yapacağı resmi Almanya ziyareti için, "Demirel Almanya'da beklenmiyor" denilebilir. Çünkü Demirel'i sadece başta, Türk Büyükelçilik ve Konsolosluklar resmi yetkililer olmak üzere, Alman Başbakanlık ve Dışişleri Bakanlığı Protokol memurları beklemekte ve 130 binden fazla Türk işçinin çeşitli problemlerini bir yana koyarak sıradan, alışagelmis programlar düzenlenmektedir. Tıpkı, yeni bir Afrika Cumhuriyeti Başbakanının nezaket ziyareti gibi.

4-5 yıldan beri burada bulunan Türk işçileri bu gibi ziyaretlerde nutukların ve resmi bildiri-lerin gerisinde kalan kısmı artık çok iyi bilmektedirler. Bu güne kadar buraya ilk olarak Ecevit olmak üzere, bütün Çalışma Bakanları, Çağlayangil, Erdem; zaman zaman Nato ve Ortak Pazar toplantılarından sonra şöyle bir uğrayan, fakat bu uğramalarına, büyük meseleler çözmeye gelmiş devlet adamları süsü vermeye uğraşan bakanlar gelmişlerdir. İşçiler dertlerini söylemek üzere koca koca salonları doldurmuşlar, büyük bir ciddiyetle alman notlarda kendi alıntılarının garantilerini hissetmişlerdir. Fakat bakanlar döndükten sonra verilen sözler, atılan nutuklar, yayınlanan bildiriler uygulama alanına konulmayınca işçiler bu gezilerin bir seçim gezisinden farklı olmadıklarını anlamışlardır.

■ Almanya'daki Türk işçileri en kritik günlerinde

BU günler Almanya'da çalışan Türk işçileri için en kritik günlerdir. Almanya, 1966 yılının ikinci yarısından beri ekonomik bir buhran geçirmektedir. Bu buhran, Erhard'ın iktidardan uzaklaştırılıp, SPD'li bir koalisyon kurulmasına rağmen henüz giderilememiştir. Amerika yeni hükümetin gizli taarruz hedeflerinden birini teşkil etmekte ve özellikle Amerika'nın baskısı altında ve Amerikan yararları adına, pek çok geri kalmış illkeye yapılan DM (Deutsche Mark) yardımları yeni hükümet tarafından artık bu şekilde istenmemektedir. Maliye Bakanı Strauss Amerikan İlgali Bölgesinde bulunan Amerikan Kuvvetlerinin paralarını ve İngilizlerin Ren Ordusunun masraflarını

karşılayamayacaklarını bildirmişlerdir. Bunu üzerine Amerika ve İngiltere, Almanya'nın döviz dengesini sağlayabilmek amacıyla askerlerinin bir kısmını geriye çekeceklerini ifade etmektedirler.

Ekonomideki bu kritik durum sebebiyle işsizlik de artmıyorsa bile azalmamaktadır. Pek çok büyük işyeri "Kurzarbeit" denilen kısa çalışma devresi içine girmiş bulunmaktadır. Ford, Duetz, Opel, VW gibi bir çok tanınmış otomobil firması -ki bu firmalarda pek çok sayıda Türk işçisi çalışmaktadır- bazı aylar veya bir ayın bazı haftaları imalatı durdurmakta ve işçiler ücretlerini işsizlik sigortasından, yarı yarıya denebilecek bir ölçüde almaktadırlar.

■ Almanya'da Başbakan Süleyman Demirel'e sahte hedefler gösterilecek

Ruhr havzasında bulunan büyük işletmeler, toplu işçi çıkarımını durdurmakla birlikte, yeni işçi almına geçmemektedirler. Bunların bazıları, meselâ, 100 yılı aşkın mazisine rağmen Krupp Firması iflas halindedir.

Yüzbinlerin dönüşü yaklaşmakta gibi görülmektedir. Nitekim son bir kaç ay içinde sadece Almanya'dan geriye dönenlerin sayısı 30 bini aşmış bulunmaktadır. En az bir 10 bin de işsiz olarak Almanya'da iş bulabilecekleri günü beklemektedirler. Bun-

ların takriben 8 bini işsizlik yardımı almaktadır.

Bugün Almanya'da çalışıp da işinden emin olan kimse yoktur denilebilir. İşte Demirel bu dönemde Almanya'yı ziyaret etmektedir. İşçiler, kurgun ve kuzgundur. İşçiler arasındaki genel kanı ise kendilerinin Allah'a terkedildikleridir.

İŞÇİLERİN durumu Almanya'da bu minval üzere iken, resmi yetkililer ve bu yetkililerin işçi Cemiyetlerindeki kolları Başbakan'a bir takım sahte hedefler göstereceklerdir. Bunlar, Başbakanlarını hiç bir tehlikeden habersiz huzur içinde geriye gönderbilmenin hazırlıkları içindedirler. Şimdiden televizyon, radyo gösterileri hazırlanmaktadır. Bu ziyaret bir oldu-bittiye getirilecektir.

Bu sahte hedeflerin başında Türklere Almanya'da tek kucak açan mülhessese Arbeiterwohlfaht gelmektedir. Bu teşkilât bağlançta, bugün iktidara ortak Sosyal Demokrat Parti tarafından kurulmuştur. Bu teşkilât Türklere yardım etme görevini üzerine almış ve bunu yıllardan beri Almanya'nın pek çok büyük merkezinde Türk-Dans merkezleri kurarak yerine getirmiştir. Bu teşkilâtın 1966 yılı içinde Türk işçileri için harcadığı para 800 Bin DM'dir 1967 yılı için ise 1 milyonluk bir bütçe tahsis etmiştir. Türk Hükümetine yakın çevrelerin ve şahısların bu teşkilâta devamlı hücum etmesinin sebebi, bağımsız bir kuruluş olarak Türk yetkililerinin her arzusuna "evet" demeyişidir.

Almanya'daki işçilerimiz DİSK'i destekliyor

Almanya'da 1 Mayıs İşçi Bayramı, Türk işçilerinin de geniş ölçüde katıldıkları törenlerle kutlandı. Köln şehrinde Türk işçileri Alman sendikacılarıyla birlikte hazırladıkları "DİSK'i destekliyoruz" dövizini taşırlarken Berlin'de de 150 Bin işçinin katıldığı törende Başbakan Kiesinger'den önce konuşan bir Türk işçisi "Türkiye'deki bütün fikir suçlularının affedilmesini istedi. Türk sendikacısı Yılmaz Karahasanoğlu, "1 Mayıs'ın memleketimizde söylendiği gibi bir bahar ve çiçek bayramı olmadığı, aksine öteki dünya devletlerinde olduğu gibi, emekçilerin günü olduğu gerçeği Türk işçileri tarafından anlaşılmıştır" dedi. Karahasanoğlu, ayrıca, işçi sınıfının siyasi bir güç haline gelmesi gerektiğini anlatan Almanya'daki Türk işçilerinin, Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nu candan desteklediğini de açıkladı. Türk işçisinin işçileri uyanışa ve sınıfsal bilinçlenmeye çağırarak konuşması Alman televizyonları tarafından da yayınlandı.

TARAFSİZ bir görüşle, rahatsızlık sağcı yayın yaptığı iddia edilebilecek Westdeutscher Rundfunk Türkçe yayınlarının da Başbakan'a hedef olarak gösterileceği muhtakkak gibidir. Yıllardan beri, "solex" yayın yaptığı iddiasıyla hırpalanmaya çalışılan radyonun sağı ise her yayınında Demirel Hükümetini nurlu ufuklar ve kalkınma edebiyatıyla göklere çıkarmıştır. Tabiatıyla Türkiye'de

TRT'ye baskı yapanların müddetlerinin Almanya'da yaşadıklarını unutmamak lazımdır. Oysa Westdeutscher Rundfunk dünyanın sayılı tarafsız kurumlarından biridir ve yabancı yayınlar içinde, kendilerine, tarafsızlıktan sıyrılmalrı ve Türk Hükümetinin kayıtsız garıtsız propagandasını yapmaları yolunda tek hücum Türklere gelmektedir.

Bu konudaki komik talepler ve tenkitler bu radyonun yöneticilerine birer hatıra serisi yazdırılabilecek kadar boldur.

Üstelik sağcı takımın ve onların sözüne göre hareket edenlerin bu tutumları devam eder ve radyo idaresi artık bunu kaldıramayacak bir sinirlik içine girerse, o zaman Avrupa'daki Türk işçilerine dinleyecek iki radyo istasyonu kalmaktadır: Budapeşte ve Doğu Alman Radyolarının Türkçe yayımları.

Bütün bu yargılara dayanarak, "Demirel Almanya'da beklenmiyor" diyoruz. Aslında Türk işçilerinin dertleri bir Başbakanın ilgisine muhtaçtır. Fakat o Başbakan'ın yolu daha hava alanında, dalkavuklar, siyaset bezirgânları ve çıkarıcılar tarafından saptırılmazsa...

ABİDİN DİNO'NUN BAŞARISI

Bu hafta İstanbul sinemalarının en çok hasılat yapan filmi, ALTIN GOLLER'i, alıştırılanların çoğu, bu filmi ünlü bir Türk sanatçısının eseri olduğunu biliyordu. Jenerikteki ABİDİN DİNO'nun Abidin Dino olduğunu pek az seyirci farkındaydı. Günlük basın, nedense, Abidin Dino'nun bu başarısı üzerinde durmayı gerekli bulmamıştı.

Oysa film, İngiltere'de gösterildiği zaman büyük yankılar uyandırmıştı. İşte birkaç İngiliz gazetesinin film hakkında yazdıkları:

"Bu film size verdiğini televizyonun vermesi imkânsızdır... İşte bir film!" (Ann Pacey - "The Sun")

"Renk ve hareket futbolla hayatı yüz yüze getiriyor... ALTIN GOLLER, insani planda bir amaç güdüyor." ("The Times")

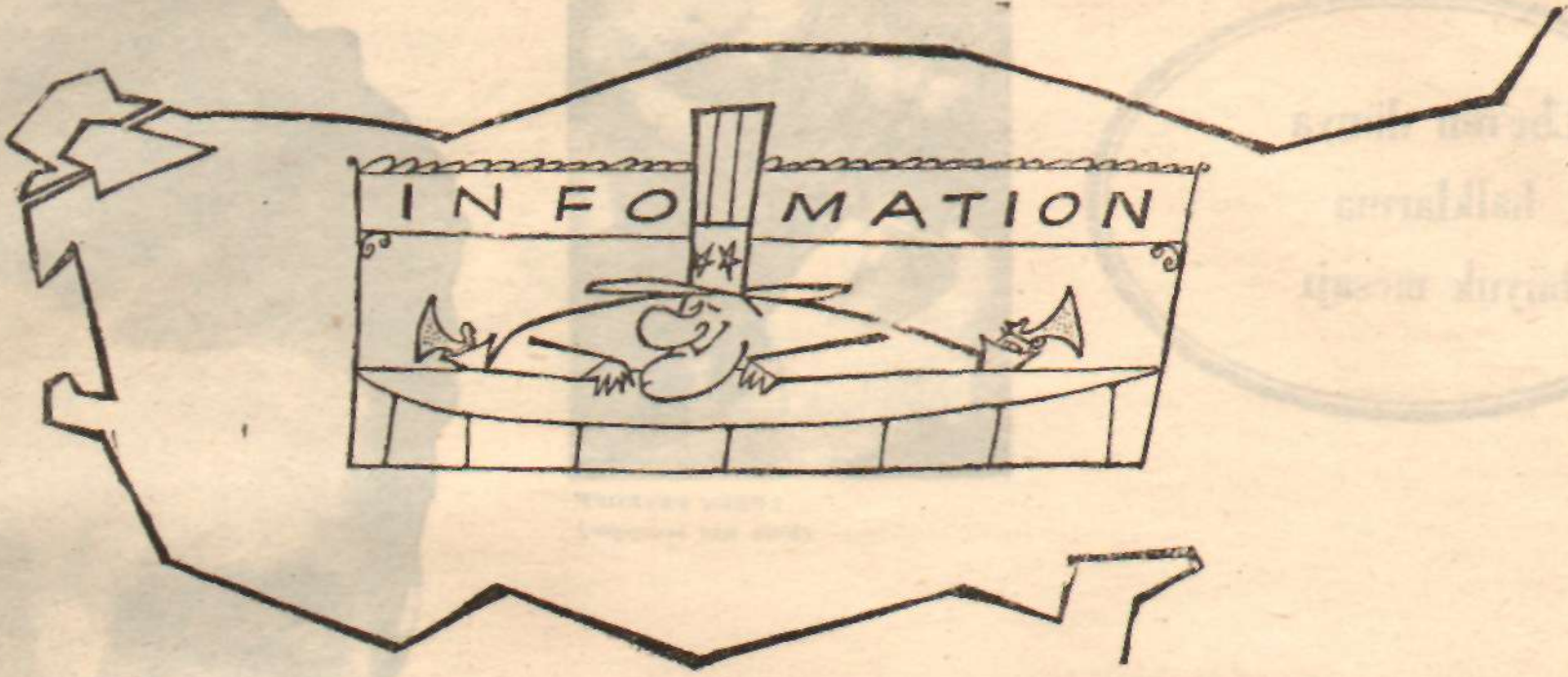
"Fotoğraf göz kamıştırıcı... Gerçek öfke... Gerçek kaygı... Gerçek acı..." (Ian Christie - "Daily Express")

"Bu epik girin dramı baştanbaşa reeldir." (Evening Standard)

"Öylesine bir futbol değil, futbola bakan ve futbola oynayan insanlar söz konusudur." (Nina Hibbin - "Morning Stars")

Gerçekten de Abidin Dino'nun büyük başarısı, futbola oynayan ve seyreden İNSANLARA, büyük bir insanlılıkla bakabilmis olmasından doğmaktadır. Bunun içindir ki ALTIN GOLLER, alelade bir futbol filmi olmaktan çıkıyor, herkesi ilgilendiren bir film haline geliyor.

Stadyumların dışında çekilen kısımlar nefis birer dokümanter niteliğinde... Abidin Dino'yu başarısından ötürü kutlar, ALTIN GOLLER'i okurlarımıza salık veririz.

DANIŞMAI

Fe..

İHANET YARIŞI VE HALK

FETHİ NACI

CHP Kurultayı'nın sonucu önceden belliydi. Belli olmayan, partiden kopanların ilk hamlede 48'i bulacağıydı. Nitekim, 48'lerin toplu istifası radyoda okunurken İnönü'nün yanında bulunan Abdi İpekçi, İnönü'nün bu rakamı beklemeyi gözlendirmek fırsatını bulmuştur. İnönü'nün «af ilânına rağmen ayrılanların çokluğu «Paşa faktörü»nün eski önemini yavaş yavaş yitirir gibi olduğunu göstermektedir.

CHP'den ayrılanlar arasında geniş parlamento ve teşkilat tecrübesi olanlar, kürsü adamı olarak şöhret yapmış olanlar az değildir. Ortanın solu ekibi ise Ecevit gibi, Prof. Turan Güneş gibi, Prof. Muammer Aksoy gibi isimler dışında genellikle vasat elemanlardan kuruludur. Nitekim CHP Parti Meclisi için seçim yapılırken, dört kişi ortanın solu ekibinden alınmış, buna karşılık, gidenlerin yerini doldurmak amacıyla ve şöhretli bilim adamı kompleksiyle, Prof. Besim Üstünel gibi, Prof. Enver Ziya Karal gibi belki kafaca ortanın soluna yakın, ama ortanın solu çalışmasına hiç bir emekleri geçmemiş kimselerin seçilmesinde özel bir yarar umulmuştur.

Gidenler gittikten sonra CHP tam bir fikir birliğine ulaşmış mıdır? Buna olumlu cevap vermek mümkün değildir. Nitekim 6 Mayıs 1967 tarihli Akis'in başyazısında okuduğumuz şu satırlar çok ilgi çekicidir: «Şimdi Türkiye'nin önünde açılan bir ufuk daha vardır. Ortanın solu politikası İsmet Paşa'nın, bu ufka varmak için C.H.P.'ye yaptığı tekliftir. Bu politika C.H.P. içinde sadece egraf tabakasının bir kısmını değil, bir kısım aydını da gerçekten ve samimi şekilde ürktürmüştür, ürktürmektedir.» Yazara göre, gidenler gittikten sonra, kalan egraf tabakası ile aydınlar, birlikte, ortanın solunu gerçekleştirmeye çalışacaklardır. Egraf-aydın ittifakının, Feyzioğlu takımı ile AP'den gelen saldırılar ve suçlamalar karşısında nasıl bir tutum takınacağını izlemek son derece ilginç olacaktır. Bu ittifak, daha ilk anda, Feyzioğlu takımının da, AP takımının da en etkili silâhı olan «antikomünizm» (yanına bir de «faşizm» karşı olmakla ekleyerek) kullanmak zorunluluğunu duymuştur. Parti Meclisi, yayınladığı bildiride, Partinin euğradığı ve uğrayabileceği haksız isnatlar karşısında sessiz kalmaması gerek-

tiği üzerinde görüş birliğine varıldığını açıklamıştır. Bu çeşit bir savunmaya geçişin ortanın solundan neler götüreceği yakında görülecektir.

Akis başyazarının CHP içinde hâlâ yalnız egraf ve aydın görmesi, halkı anmayı aklına bile getirmemesi, ortanın solunun —iç politikada, halk ve temel reformlar konusunda— bilinen niteliğini bir kere daha gözler önüne sermeye yaramıştır.

Özetlersek, 48'lerin kopuşu ve bundan sonra beklenen gelişmeler, ortanın solunun Kurultay zaferini bir Pyrrhus zaferi haline getirebilir.

TURHAN Feyzioğlu takımı, AP ile bir ihanet yarışmasına gireceğini şimdiden açıklamıştır. Kuracakları parti ile ilgili sözleri bu konuda hiç bir şüpheye yer bırakmamaktadır: «Halen hiç bir partiye mensup olmayan fakat sağ-sol maceralarına karşı mücadeleyle inanan ve şimdi yurtdışı kol gezen aşırı akınlar karşısında bizim oynayacağımız rolün önemini kavrayan birçok vatandaşımızın partimizde aktif görev alacağına eminiz. (...) CHP'ye muhalif olan fakat oyunu AP'ye istemeye istemeye verenler de vardır. Onları da kendimize çekebiliriz. Kısacası CHP'ye şimdi hâkim olan kışkırtma ve sola kayma politikasını zararı bulup, AP'yi de yetersiz ve ehliyetli sayanlar bizim seçmenlerimiz olacaktır.»

Feyzioğlu takımı, «AP'den daha yeterli ve daha ehliyetli olma» yarışına, bir ihanet yarışına girecektir. Yerli ve yabancı sermaye çevrelerinin, bu ihanet yarışında, Feyzioğlu takımının ne ölçüde elinden tutacağı yolunda şimdiden —Feyzioğlu için— umut verici kışkırtmalar başlamıştır. İhanet yarışının ancak millî bağımsızlığa ve sosyal reformlara karşı olan yanın, ancak genel sınıfı niteliğini gören AP'nin ünlü iktisat profesörü Aydın Yalçın, şimdi söylediği «Çok güç şartlar altında, yığılçe, efendice mücadele ettiler. Rejimin hürriyet ve demokrasi davasında, 48 eski CHP'li ve arkadaşlarının hareketi, iç politikamızda yeni merhaleler» sözlerini, herhalde ilerde, Feyzioğlu takımı — AP rekabeti başladığı zaman kolay kolay tekrarlayamayacaktır. Feyzioğlu'nun, Aydın Yalçın gibi bir övgücü bulmasının ilginçliği bir yana, halkla çıkar-

larını özdeşleştirmeyen aydınların ve bilim adamlarının ergeç iflâs edeceği ve kendini birdenbire bir ihanet yarışının plâsindinde bulacağı yolunda verdiği örnek son derece hazin ve öğreticidir. Dönüp dolaşıp gene Aydın Yalçın'la yanyana gelmek..»

AP, CHP'deki bölünmeden ne kadar memnunsaydı Feyzioğlu takımının rekabetinden de o kadar tedirgin olacaktır. Yerli ve yabancı sermaye çevrelerinin, yıpranan AP ve beceriksiz Süleyman Demirel yerine, Feyzioğlu takımını tutması çok daha akla yakındır. Böylece, Yunanistan'dakine benzer olaylara ilüzum kalmadan, «demokrasi çerçevesinde», daha bir süreye işleri yürütmek mümkün olur. Feyzioğlu'nun böyle bir desteğe nail olması halinde bundan en fazla rahatsız olacaklar şimdiki iktidarın yöneticileri olacaktır. Ve Feyzioğlu takımına belki de en büyük muhalefet AP'den gelecektir.

CHP'de bölünme olur, Feyzioğlu yeni parti habercileriyle her gün gazetelerin birinci sayfalarını doldururken, bir yandan da AP, kimliğine uygun politikasını yürütmekte, bedelleri ödenerek kamulaştırılan ormanları bedava olarak bir avuç insana peşkeş çekmeye hazırlanmaktadır. Türkiye Petrolleri A.O.'nun yeni petrol satış yerleri açmasını önleyecek hareketler gelişmektedir. Boraks madenlerimiz tehlikeye girmektedir.

HALKIN dışında olup biten, ama, sonunda zararını gene halka dokunacak olan bu politik gelişmeler karşısında halkın tutumu nedir? CHP Kurultayını izleyen Ecevit Güresin, «Kasabanın, köyün insanı asrılık farkı yıllara sığdırmamanın hırsı içinde şimdi diyerek iyimserliğini belirtiyor. Halkın bir uyanış içinde olduğu apaçık bir gerçek. Ama hâkim sınıfların çıkmaza girme, yozlaşma hızı ile halkın uyanış hızının aynı oranda olmayışı, halkın uyanışının daha yavaş oluşu da bir gerçek. Sosyalistlere ve bütün yurtseverlere düşen, halkın uyanışı için, halkın bilinçli bir politik kuvvet haline gelmesi için olanca güçleriyle çalışmaktır. Türkiye'de demokrasinin geleceği buna bağlıdır.

Che'nin dünya
halklarına
büyük mesajı

LUBEN PETKOFF
(Halk için savaşıyor).

YANKEE'LERLE SAVAŞTAN KORKMAYINIZ!

GERILLA'lar, bir aydanberi hü-kümet kuvvetlerine Boliviya'da 40, Kolombiya'da 30 ölü verdirdiler; bir o kadar askeri de yaraladılar. Latin Amerika'nın diğer ülkelerinde de yeraltı hareketi kendini gösteriyor. İşte böyle bir ortam içinde, Afrika, Asya ve Amerika Halkları İşbirliği Teşkilatı, 16 Nisan 1967 günü Havana'da, komandan «Che» Guevara'dan aldığı bir mektubu yayımladı. Guevara, Arjantin'li bir tıp doktorudur; Fidel Castro ile beraber, Sierra Maestra dağlarına çıkıp Küba ihtilaline katılmıştır; sonra, Küba Merkez Bankası başkanlığı yapmıştır; daha sonra, Küba Sanayi Bakanlığı'na geçmiştir.

Küba hükümeti üyeleri, komandan Guevara'nın mektubunu dünyaya yaymak için ellerinden gelen azami çabayı esirgemiyorlar.

Mektup, Guevara'nın Küba'dan «esrarlı» şekilde ayrışının ikinci yıldönümüne rastlıyor. Böylece de, «esrarlı» kaybolma olayı, esrarını büyük oranda kaybediyor.

Altı fotoğrafın ekli bulunduğu metin eleştirildiğinde, «Che»ye has üslup kendini belli ediyor.

1965'de, «Che»nin yer altı faaliyeti için Küba'dan ayrılıp diğer Güney Amerika ülkelerine geçtiği ilan edildiğinde, Birleşik Amerika istihbarat teşkilatı (C.I.A.) yöneticilerinden biri şöyle demişti: «Evet, yer altına intikal etti, 2 metre toprak altına».

«Che»nin bizzat Fidel Castro tarafın-

dan ortadan kaldırıldığı yolunda ortaya atılmak istenen rivayetlere rağmen, komandan Guevara'nın hayatta olduğu ve geniş çapta faaliyetten geri kalmadığı artık emniyetle söylenebilir. «Che», Latin Amerika'da «bir yerdedir. Eskidenberi beslediği gerillacı tasavvurlarını gerçekleştirme çabasındadır. Küba makamlarının bu mektuba verdikleri önem, Fidel Castro ile Guevara arasında anlaşmazlık çıktığı söylentilerine kat'iyetle bir son vermektedir.

Sovyet şairi Evlucenko ve diğer bazıları, Küba ihtilallerini heyecana getiren «ihtilalci romantizmden bahsetmişlerdir. «Che» Guevara'da, aynı romantizm, dahma kuvvetli bir ter ve kan kokusu taşımıştır. Aşağıdaki mektup özeti okunduğunda, bu ter ve kan kokusu kolaylıkla sezilecektir.

«Che» bahis konusu mektubunda, Amerikan (Yankee) emperyalizmine karşı girişilecek dünya çapı ihtilalin yollarını ve hedeflerini tarif ediyor.

Muhtelif Latin Amerika ülkesine Birleşik Amerika'lı (Yankee) askeri uzmanların son zamanlar yollanması; yine Latin Amerika ülkelerinden zaman zaman sızan ve Guatemala'da, Kolombiya'da, Venezuela'da, Boliviya'da çete savaşının arttığı yolundaki haberler ise, şunu meydana çıkarıyor: «Che» Guevara eliyle kaleme alınan aşağıdaki manifesto, bir hayalperestlin fikirleri değildir.

Aksine, «Che»nin mektubu, Vietnam üzerindeki Birleşik Amerika (Yankee) baskısını hafifletme uğruna bütün Latin Amerika kıtasında gerilla savaşları çıkarmak ve bunların hepsini tek elden

Ölüme meydan
okuyan Komutan:
CHE GUEVARA

sevkü idare etmek isteyen bir savaşçı-
nın pratik programıdır. Başka bölge-
lerde başka ihtilal ocakları alevlendi-
rilineye kadar... Vesika kabildinden,
«Che» Guevara'ya ait mektupdaki en
önemli bulduğumuz kısımları, (Le Mon-
de Gazetesi'nden) naklediyoruz.

Che'nin mesajı

"ACI bir gerçek var: Unutul-
muş bir dünyanın emelleri-
ni, zafer limitlerini canlandıran Viet-
nam, trajik bir yalnızlık içerisinde.

Herici dünyanın Vietnam halkını
desteklemesi, Roma sırkinde gladya-
törler için pleb sıralarından gelen teg-
ci sesleri kadar acı bir istihza anlamı
taşımaktadır. Mesele, tecavüze uğra-
mış tarafın zaferini istemekten çok, o-
nun zorluklarını paylaşmak, ölümde ya
da zaferde ona yoldaşlık etmektir.

Yankee emperyalizmi, bugün bir te-
cavüz suçu işlemek durumundadır. (...) Ama başka suçlar da vardır. Karar
anında dünya çapında bir savaş göze
alarak emperyalist Yankee'leri bir yol
seçme zorunluluğu karşısında bırakmak
ve Vietnam'ı sosyalist toprakların do-
kunulmaz bir parçası yapmak hususun-
da tereddüt gösterenler de suçludur...

Venezuela'nın
halk lideri
DOUGLAS BRAVO

Başka suçlar da var: Sosyalist cephe-
nin iki önemli kudreti namına söz eden-
lerin uzun zamandan beri girişegeldik-
leri hareketler, karşılıklı hakaretleşme-
ler ve ayak oyunları da birer suçtur...

İsyan büyüyor

Her şey göstermektedir ki, dünya
çapında herhangi bir çatışma meydana
gelmediği için «barış» diye anılan şu
garip durum, Yankee'lerin geriye çev-
rilmesi imkânsız ve kabulü asla söz ko-
mmun olamayacak inisiyatifli sonucunda
tekrar tehlikeye girmiştir. (...)

Fidel Castro
(Aralarında ihtilâf yok)

lık olgunlaşmıştır. Ve zafer uğruna mücadele en azından iktidara sosyalist eğilimli bir hükümetin geçirilmesini gerektirmektedir.

Bu kit'ada (...) çeşitli ülkelerin sınıfları arasında öylesine bir benzerlik vardır ki, diğer kit'alarından çok daha mutlak bir "Milletlerarası Amerikan" karakteri, Latin Amerika sınıflarını nitelendirmektedir. Dil, âdetler, din, aynı efendiye sahip olmak, ülkeler arası birleştirici unsurlardandır. Amerika'mızdaki ülkelerin gerek sömürücüleri gerekse sömürülenleri için sömürme derecesi ve biçimleri sonuçları açısından birbirinin eşidir. Ve isyan, gittikçe artan bir hızla olgunlaşmaktadır. (...)

Yeni liderler

Kit'a çapında ölçüler taşıyan bu mücadele çerçevesinde halen devam edegelen fiili çatışmalar, sadece birer farsıldan ibarettir. Fakat insanın tam hürriyetine kavuşması için gerekli kan borcunu ödemiş şehitler gimdiden vardır. Şehitler listesinde şu isimler okunabilir: Kumandan Turiel Lina, Rahip Camilo Torres, Kumandan Fabricio Ojeda, Kumandan Lobato, Kumandan Luis de la Puente... Bu isimler, Guatemala'nın, Kolombiya'nın, Venezuela'nın Peru'nun ih-

cadelede can verecek; ihtilâlcı mücadele ortamında başka mücahitler ve yeni liderler meydana çıkacaktır. Savaşın ele-yici gerçesi içinde halk, liderlerini ve mücahitlerini hazırlayacaktır.

Büyük gerçek

Bugün silâhlı mücadelenin yer aldığı her ülkede Yankee danışmanları vardır... Fakat eğer savaş yuvaları gerekli siyasi ve askeri zekâ ile yönetilirse, ye nilmez hale gelirler ve yeni Yankee kuvvetlerine hücum yaratırlar... Yavaş yavaş küçük çeteleri bastırmaya yararlı demode silâhlar yerine modern silâhlar ve danışman grupları yerine de Yankee askerleri yollanır. Ve öyle bir an olur ki, gerillaların darbeleri altında kukla mil-i ordu erimeye başlar ve iktidarın nisbi dengesi tehlikeyle karşılaşır. İşte o zaman, tam teşekküllü Yankee askeri birlikleri göndermek ihtiyacı doğar. Tıpkı Vietnam'da tutulan yola benzer geliş-

Latin Amerika'nın tutacağı yol budur. Şu özel farkla ki, silâhlı gruplar, kendi ülkelerine daha iyi hizmet etmek ve Yankee emperyalizmi temsilcilerinin tehdit hareketlerini daha fazla zorlaştırmak amacıyla koordinasyon mecha-leri kurabilirler.

Son siyasi kurtuluş mücadeleleri sebebiyle unutulmuş Amerika Kit'ası, daha önemli bir vazifeyi üzerine alır: İkinci veya üçüncü Vietnam'ı, yahut ikinci ve üçüncü Vietnam'ı meydana getirir.

Daima hatırdâ tutulmalıdır ki, emperyalizm dünya çapında bir sistemdir, kapitalizmin en yüksek aşamasıdır ve onu dünya çapı bir cepheye yennek lâzımdır. Bahis konusu mücadelenin stratejik hedefi, emperyalizmin imhası olmalıdır...

Bu, çok uzun, kanlı bir mücadele karakterine bürünecektir. Cephe hattı gerillaların sığınaklarından, şehirlerden, mücahitlerin evlerinden geçecektir. Mütecaviz, kurtuluş mücahitlerinin yakını-ları arasında, köylü kütlelerinde, bombalanan köy ve şehirlerde kolay av aramaya kalkacaktır.

Bizim için mücadeleye hazırlanmaktan ve başlamaya karar almaktan başka yapılacak iş yoktur... Böylesine bir mücadele bize zorla yüklenmiştir... Yoksullar kitlesi, gerillaların yenilmezliği karşısında büyük gerçeği öğrenecektir.

Ulusal bilinç

Daha şiddetli sindirme hareketlerine direnmek için daha zor görevleri başarmaya hazırlık mahiyetinde ulusal bilinç heyecana getirilmelidir. Kin, mücadele unsuru haline sokulmalıdır. Düşmandan tâvissiz nefret etme, bir silâh gibi kullanılmalıdır. Öyle bir silâh ki, insanı-ğ-lunp tabii imkânlar dışına çıkarılsın ve onu müsmir, şiddetli, soğukkanlı seçerek iş görececek bir öldürme makinesi haline getirebilsin. Askerlerimiz böyle olmalıdır; çünkü kimsiz bir millet hain bir düşmana karşı zafer sağlayamaz...

Ve gerçek bir proletarya enternasyo-nali kurulmalıdır. Enternasyonal profe-teryâ silâhları kullanılmalıdır. Öyle ki, hangi bayrak altında savaşılırsa savaşıl-sın, mücadele insanlığın kurtuluş sa-vaşı sayılmalıdır. Mesele, Vietnam, Ve-nezuela, Guatemala, Laos, Gine, Ko-lombiya, Bolivya, Brezilya bayrakları altında kurtuluş savaşlarına katılmak, Amerikalı için de, Asyalı için de, Af-rikalı için de, Avrupalı için de şereflî görülmelidir.

Fikir ayrılıklarımızı yumuşatıp büt-ün gücümüzü mücadele hizmetine ko-y-ma zamanı gelmiştir. İstiklâl uğruna mücadele bahindeki dünyayı sarsan mü-nakâşaları biliyoruz; ve saklayamıyoruz. Yine biliyoruz ki, aynı munakâşalar son derece şiddetli bir noktaya erişmiştir ve sükûnet içinde anlaşmaya varmak ve-ya müzakere masasına oturmak, çok zorlaşmıştır; hatta imkânsızlaşmıştır. Hasımların kaçındıkları bir müzakereyi gerçekleştirmek için metodlar aramak ise ümitsiz bir çabadır. Emperyalist düş-man kasıpadır, her gün darbeler indir-mektedir ve yeni darbeler indirme teh-ditlerini bizlerden esirgememektedir. Düşmanın darbeleri bugün, yarın veya öbürün bizi birleştirecektir... Her tezin savunulmasında gösterilen şiddet ve kesinlik söz önüne getirilirse, bizim gibi yoksulların şu veya bu taraf le-hine konuşması bahis konusu sayılamaz. Zaman zaman şu tarafın veya bu tara-fın söylediklerinden bazılarını aklımız yatsa da...

Ölüm önemsizdir

Zafere inanımızın unsurlarını bir daha tekrarlayalım: en kuvvetli kalesi-ni yıkarak emperyalizmi imha etmek, Birleşik Amerika Cumhuriyetleri em-peryalizmine son vermek...

Eğer iki, üç veya daha fazla Vietnam dünya yüzünde belirse, yakın gelecek ne kadar aydınlığa kavuşacaktır. Evet, bu Vietnam'lar, gündelik kahramanlıklar arasında ölümlere, trajedilere sah-ne olacaktır. Fakat emperyalizme de al-tından kalkamayacağı darbeler indirecektir. Böylece, onu, milletlerin biriken kinleri altından kalkamayacak duruma düşürecekler...

Ölüm bizi nerede yakalar; bunun ö-nemi yoktur. Eğer savaş nâralarımız müsbet bir kulağa erişecekse ve başka bir el silâhımızı devralacaksa, ve baş-ka insanlar makineli tüfek sesleri orta-ında ayağa kalkacaklarsa, ve yeni sa-vaş nâraları atılarak yeni zaferler ka-zanılacaksa, ölüm hoş geldi sefa geldi!"

TEKZİP

Ant Dergisi Yazışları
Müdürlüğü

İstanbul

Derginizin 11/4/1967 tarih ve 15 ci sayısını 8 ci sahife-sinde (Doğu cephesinde ka-munsuz Terör) başlık yazı-mın 3 cü paragrafında şahsım ile ilgili hakikata uymayan yazı negredilmiştir.

Gerçek şudur: Cumartesi günü Bayrak merasimi için okul bahçesinde toplanmıştık; tesadüfen yazar Mahmut Ma-kal Bey Okulumuzda bulun-yorlardı merasim sonu iğde çocuklar "bizim köy" isimli romana yazarı bu beydir de-dim. Yoksa Hassaten talebeler Mahmut Makal için toplattı-rılmamıştır. Saniiyen meslek hayatımda kanun ve kuralla-ra daima saygılı kaldım ve gıar edindim. Gerçek budur saygılarımla

Niyazi Aydoğdu
Van Erkek Sanat Enstitüsü
Müdürü

Emperyalistler, savaş tehdidiyle im-uhığa karşı şantaja kalkıştıklarına bre, buna verilecek en doğru cevap sa-ıştan korkmamaktır."

Avrupa'daki, Asya'daki ve Afrika'-ki durumu gözden geçirdikten son-ra, amandan Guevara, Latin Amerika erine şunları yazmaktadır:

"Latin Amerika'da mücadele, silâh ile yapılmaktadır. Guatemala'da, Ko-nbiya'da, Venezuela'da ve Bolivya'da rumı böyledir. Benzer gelişmenin ilk irtilleri Brezilya'da da görülmekte-ir. Başka mukavemet yuvaları da ya-ı sönmemektedir. Fakat bu kit'anın bü-ü ülkeleri, aynı tip mücadele için ar-

tiyal hareketlerinde birinci planda ki-ğilere aittir.

Fakat, halkın faal seferberliği yeni liderler ortaya çıkarmaktadır: Cesar Montes ve Yon Sosa, Guatemala'da bay-rağı dalgalandırıyorlar; Fabio Vasquez ve Marulanda, aynı şeyi Kolombiya'da gerçekleştiriyorlar; Douglas Bravo ve Americo Martin, Venezuela'da faaliyeti hızlandırıyorlar.

Bu ülkelerde ve ötekilerinde daha başka savaş yuvaları meydana çık-a-caktır. Tıpkı Bolivya'da olduğu gibi... Bir çok kimse işlediği kusurlar yüzün-den ölecek, ötekiler yaklaşan zor mü-

HASTA VATANDAŞ NASIL SOYULUYOR

● Ankara Yüksek İhtisas Hastanesi'nde çevrilen dolapları açıyoruz...

MERDİVENLERİN trabzanlarına dayanarak, basamakları ağır ağır çıkan yaşlı adam durdu. Sessizce bir soluklandı. O sırada tam karşısında, sağ elinin işaret parmağını dudaklarına götürüp "sus" işareti yapan, hemşire fotoğrafına baktı. Bu kez daha sessiz soluklandı...

Kapının önünde bekleyen hemşireye sokulup "Baş Hekimi görecektim. Beni Zafer bey yollar" dedi. Hemşire konuşmadı. Üzerinde "Baş Tabib" yazılı kartıdan içeri girdi. Pek kısa süre sonra çıktı. Baş ile yaşlı adama "gir" dedi.

Üzeri düzensiz rahat masanın ardında, rahat koltuğa gömülmüş adam, kapıdan girene üstün körü göyle bir baktı. "Ne var baba?" dedi. İhtiyar konuşmak için elindeki kartviziti uzattı. "Kart hamili hastamdır" yazıyordu üzerinde... Rahat masanın ardındaki rahat koltuğa gömülmüş rahat adam zile dokundu... Odacıya "Bunu özel servise yatırınlar" dedi. Odacı önde, ihtiyar arkada çıktılar...

İhtiyar "Oğul acep günlük kaç para alırlar" dedi. Önden yürüyen odacı başını hafif döndürüp "yüz lira be baba" dedi. İhtiyar "sık" diye durdu. Odacı ardındaki durduğunun farkında değildi. İhtiyar kendi kendine konuşuyordu "Nereden bururum ben? Zafer bey on günde iyileşirsin dediydi... Ameliyat parası da var. Ne ederim ben, nereden bulurum..." Dizlerinin bağı gevşedi. Yere çömeldi... Sonra boylu boyunca uzandı... Koridorlardan koşuştular. Tekerlekli sedyeye koydular ihtiyarı. Beyaz çarşaf serili yatağa uzattılar. Cebinden eski bir nüfus kâğıdı çıktı. Adı hanesinde Sefer, soy adı hanesinde Durak, doğum tarihi hanesinde de 1316 yazıyordu...

Bölüşme...

Yüksek İhtisas Hastanesi kurallarına göre Sefer Durak'ın her gün ödeyeceği 100 lirasını 50 lirasını devlet, 25 lirasını Zafer Paykoç, 25 lirasını da baş tabib Necip Danışoğlu alacaktı...

PROF. DR. ZAFER PAYKOÇ
(Doktor mu, tüccar mı?)

Vurgun yeri haline
getirilen Ankara
Yüksek İhtisas
Hastanesi

Zafer Paykoç, İnönü'nün özel doktoru ve aynı zamanda Yüksek İhtisas Hastanesinde yürütülen düzenin lideridir. Tevfik İleri'nin kayınbiraderi olduğu halde "biraderiyim" demekten hoşlanan Danışoğlu ise Paykoç takımının ikinci adamıdır... 250 yataklı Yüksek İhtisas Hastanesinde "kişisel çıkarları besleyen" özel servis için ayrılan yatakların oranı, genel yatak durumuna göre yüzde 25 dir... Hasta birinci sınıfa yatarsa günde 50 lira, ikinci sınıfa yatarsa günde 30 lira, üçüncü sınıfa yatarsa günde yirmi lira öder. Özele yatarsa bu fiyatlar iki misline yükselir. Özel Servis'e yatan hastanın ödediği yüz liranın 50 lirası devlet payıdır. Kalan elli liranın yarısı hastayı yatıran doktora prim olarak, diğer yarısı da servis personeline ödenir...

Muayenehanesinde vizite ücreti olarak baktığı bir hastayı Full - time'a girmemiş Zafer Paykoç, kartvizitiyle baş tabibe gönderir, kendisinin hastaneye hasta yatırma hakkı yoktur...

Düzenin iç yüzü

Yüksek İhtisas Hastanesinde oynanan büyük ve içten oyunun Türkiye Hekimler ve Eczacılar Sendikası Yönetim Kurulu Prof. Dr. Esat Eğilmez şöyle açıklamaktadır:

"Full-Time'a dahil olmayan doktorun kartviziti ile gönderdiği hasta Baş tabibi görür. Bu hasta, genelde yer yok gerekçesiyle baş tabib tarafından özele yatırılarak ücreti iki misli artırılır. Dolaylı olarak baş tabibin geliri de iki misline çıkar. Bu şüpheli kartla, hasta yatırmak işi bir kâh alı-veriş halinde aylardır devam etmektedir. Yani Full-Time kanuna rağmen muayenehane-hastane koridoru kapatılmamıştır."

Yüksek İhtisas Hastanesinde oynanan oyunun iç yüzünü ve

sahneye konulduğunu anlayabilmek için gerilere gitmek gerekmektedir.

Şimdi buyurun Yüksek İhtisas Hastanesinin kuruluş amacına kadar mazide dönelim...

Yıl 1959

Numune Hastanesine bir ek payyon yapılması düşünülmüş ve bununla ilgili tüm hazırlıklar tamamlanmıştı. Fakat, 1959 yılında, yapılması kararlaştırılan binanın İhtisas Hastanesi'ne çevrilmesi uygun görülmüş ve çalışmalar bu yöne doğrultulmuştu...

Ve 1963 yılında Yüksek İhtisas Hastanesi araç ve gereçleri ile tamamlanıp başına Dr. Turan Gönen getirildi... Kurulacak Beyin Cerrahi Kliniğinin başına İsvet'ten, Kalb Hastalıkları ve Cerrahisi Kliniğinin ve Kan Hastalıkları Kliniğinin başına Fransa'dan, Mide ve Barsak hastalıkları Kliniğinin başına da İngiltere'den ünlü profesörler getirilmesi kararlaştırılmıştı. Yabancı ünlü profesörler bir yandan hastaneyi tam düzenli işler duruma getirmek için çalışacaklar, bir yandan da genç doktorları yetiştireceklerdi...

O sırada Milli Birlik Komitesi'nin açtığı 147'lerden üç kişi, kendileri için elverişli yerler arıyorlardı. Başlarında Zafer Paykoç'un bulunduğu Trio, İnönü'yü etkileyerek bir protokol imzalamasını başarmıştı. Koalisyon Hükümeti Başbakanlığı sırasında İnönü'nün peşinden ayrılmayan, fakat düştükten sonra Pembe Kök'ün davetlerini atlatan Paykoç "Masrafa ve döviz kaybına yol açar, biz burada iken ne diye dışarıdan profesör getirilmeli?" gerekçesine İnönü'yü inandırıp imzalatılmasını sağladığı protokol ile isteğine kavuşmuştu... Protokole göre, Yüksek İhtisas Hastanesinin Beyin Cerrahisi ve Kan hastalıkları klinikleri Bakanlığın, Mi-

Yeni başkan
ne yapacak?

de ve Kalb Hastalıkları klinikleri ise Tıp Fakültesinin olacaktı... Oldu da sonunda... Bu sırada 20 genç doktor Avrupa'ya giderek Türkiye'ye çağırılacak profesörlerin yanında çalışmalarına başlamışlardı. Trio bir süre sonra prensip anlaşmasına varılan profesörlerin Türkiye'ye gelmesini önlediği gibi genç doktorları da geri çağırıyordu. Fakat Yüksek İhtisas Hastanesinde de sessiz ve büyük bir mücadele başlamıştı.

Gençler yenik düşüyorlar

Bu arada Trio içinde anlaymazlık çıkmış Galip Urak, genç doktorların yanında yer almıştı...

Turan Gönen'in yerine Tevfik İleri'nin kayınbiraderi Necip Danışman'ı getirmeyi başaran çıkarıcı ve işbirlikçiler, Full-Time kanunundan gereği gibi yararlanmayı da bilmişlerdi.

Zafer Paykoç'un kartvizitleri ile hastaneye gönderilen hasta yoluyla baş asistanlar ve yardımcıları dolaylı olarak satın alınıyordu. Bu arada, Paykoç'un yardımcısının başkalarının imzası ile para aldığı da tespit edilmişti. İşbirlikçiler, kartlar yoluyla istedikleri adama hasta yolluyorlar, istemediklerini ise maddeten yıkmaya çalışıyorlardı.

İşbirlikçiler dünyanın hiçbir hastanesinde görülmeyen bir düzeni de Yüksek İhtisas Hastanesine getirmişlerdi. Bu Hastane Konseyi idi... Hastane artık baş tabib tarafından değil, Konsey tarafından yönetiliyordu.

Hücumlar doğrudan doğruya Bakanlığa ait Kan Hastalıkları ve Beyin Cerrahisi kliniklerine yöneltilmişti. Bomba önce Beyin Cerrahisi kliniğine düştü. Fransada büyük masraflarla yetiştirilen personel dağıtıldı. Profesör Galip Urak hastaneden atıldı. Dr. Ayhan Caner, Sami Unal, Sedat Coşkun ve Oğuz Tekin Dirimci başka hastanelere atanmalarını istediler. Dr. Nurtan Meriç, Dr. Kemal Özkan, Dr. Akif Daryavuz, Dr. Hale Akoğuz başka servislere verildiler. Dr. Müşit Koryak ise Haydarpaşa Göğüs Hastanesine atandı. Sonuç olarak klinik kapatılmış, milyonlarca lira değerindeki tıbbi araç ve gereç bir odaya doldurulmuştu.

Hücumlardan Kan Hastalıkları servisi de nasibini almakta gecikmemişti. Ayda 70 bin liralık gelir sağlayan servisin 60 yatağı 24'e indirilmiş ve buradan alınan yataklarla bazı kimselere üstün gelir sağlayan "Özel Servis" kurulmuştu.

Amansız mücadele sonunda

İnsanlığın Kahramanı Glezos'un elinde üç ak karanfil

"SANTAS Yüksek Ticaret Okulu öğrencisi 19 yaşındaki Manolis Glezos ile arkadaşları hukuk öğrencisi Apostolos Santas 31 Mayıs 1941'de Alman işgalinden aşağı yukarı bir ay sonra, Alman nübetçilerinin sıkı kontrolüne rağmen Akropole girerek gamalı haçlı Alman bayrağını Akropolden indirip yerine Yunan bayrağını asmışlardır. Bu olay savaş süresince gizli kalmış, sonunda 1945'te gazetelerin yayınıyla açığa kavuşmuştur."

İkinci Dünya Savaşı'nda Nazi sürülerine karşı döğüşen kahramanlar çıkmıştır. Bilinçli kahramanlar. Bu kahramanlardan Fransızlar'da var, İngilizler'de, Ruslar'da, Yugoslavlar'da var. Ama bunların en büyüğü, en ünlüsü muhakkak ki genç Manolis Glezos'tur. O İkinci Dünya Savaşı'nın bütün dünyadaki efsâne kahramanıdır. Manolis adı İkinci Dünya Savaşında demokrasinin, hürriyetin, vatanseverliğin, kahramanlığın, insan sevgisinin, dostluğun, barışın bir bayrağı olarkten dalgalandırdı.

O pis, o aşağılık İkinci Dünya Savaşında insanlığın bir kazancı olmuşsa o da Manolis Glezos gibi birkaç yürekli kahraman olmuştur.

İşgal gücünün bayrağını Akropolden indirip kendi bayrağını Akropole çektiikten sonra Manolis Glezos dağlara çekilmiş, Nazi sürülerine karşı Yunan halkını ayaklandırmış. Nazi sürülerinin başına bir kara belâ kesilmişti. İkinci Dünya Savaşını izlemiş olanlar onun dağlardaki Nazilere karşı bitmez tükenmez kahramanlıklarını okumuşlardır. Manolis o çağda umutsuz, yıkılmış, ezilmiş bir dünyada dağlarda insanlığın umut ışığı olmuştur.

Manolis umutsuzluğa düşmüş insanlığa o çağda demiştir ki: "Hürriyet düşüncesi yenilemez. İnsanlık düşmanları ne kadar güçlü olurlarsa olsunlar insanlığı yenilgiye uğratamazlar."

Yunan dağlarında bir avuç arkadaşıyla demokrasi, insanlık adına döğüşen Glezos Nazi sürülerinin yenilgisinde insanlığa en güzel örnek olmuştur.

Ve Yunan halkı bu yürekli, bu içi sevgi dolu kahraman çocuğu için türküler, destanlar çıkardı. O halkın ve halkların türkülerinde yaşıyor. İnsanlığı var oldukça da yaşayacak.

Nazi sürüleri yenilip de Yunanistan'dan çekildiğinde Manolis dağdan indi. Tekmil Yunanistan bu genç kahramanını karşılamak için senlikler yaptı. Yunanistan'da Manolis bayramları oldu.

Çağımızdaki insanlık kahramanları halktan yana olan kahramanlardır. O kendi halkının ve öteki tekmil halkların kahramanı oldu.

1952 yılında Yunanistan'daki Halk düşmanları bu Milli Kahramanı, bu büyük halk adamını çeke-

mediler. Bu kahraman çıkarıcıların karşısına dikilmiş en büyük engeldi. Ona iftiralara attılar. İki arkadaşıyla birlikte ölüme mahkum ettiler. İki arkadaşını idam edild. Fakat Yunan halkı, milli kahramanlarının öldürülmesine izin vermedi. Manolis hapiste on bir yıl yattıktan sonra çıktı. Ve EDA partisinin milletvekili seçilerek parlamento'ya girdi. Son ihtilâle kadar büyük bir gazetenin başyazarlığını da yapıyordu şimdi hapistedir.

Geçenlerde bir haber çıktı. Cuntacılar Manolis Glezos'u kurşuna dizeceklermiş, diye. Sonra cunta hükümetinin sözcüsü açıkladı, böyle bir şey yok, diye. "Biz katil değiliz," dedi. Onlar katil mi değil mi görecekiz.

Yıl 1963 yılı. Mevsimlerden bahar. İki yüz kilometrelik "Atom aleyhleri" yürüyüşe ben de katıldım. Yürüyüşe her milletten katılanlar var. Amerikalılar, Fransızlar, İsveçliler, Finliler, Araplar, Hintliler... Her milletten var... Kıbrıslılar da vardı. Ben de yürüyüşe katılan tek Türk olduğum için Kıbrıslılara katıldım. Kıbrıslıların çoğunluğu Türktü. Yürüyüşte Kıbrıslıların arkasına Yunanlılar düşmüşlerdi.

Bizim Kıbrıslı Çağlar dedi ki, "Sen Glezos adını hiç duydun mu?" dedi. "Duymam," dedim.

Orada karşılaştık. İnsan efsâne olmuş kahramanları hep başka türlü sanıyor. Manolis karşında görünce bu adamın Manolis Glezos adındaki kahraman olduğuna bir türlü inanmadım. Orta boylu, geniş omuzlu, sarısına kaçan buğday benizli, yumuşak yumuşak gülen, sevgi dolu, azıcık da babayı birisiydi. İçinden ışıktandırılmış gibi geliyordu. Yanında öldürülen milletvekili Lambakis de vardı. Labrakis uzun boylu, esmer, alımlı bir adamdı. Onun yanında Manolis utangaç bir çocuğa benziyordu.

İlk sözü: "Ne iyi bir Türklerle karşılaşmak oldu. Çok sevindim bir türkü görmekle. Sizin halkınıza çok saygım var. Türkleri tanıyorum. Yiğit bir halktır. Sizler sıcak yürekli iyi insanlarsınız. Bizi düşman edenler çıkarıcılar. Yunan halkıyla Türk halkı kardeşler."

Çocuklar gibi sevinerek durmadan Türklerden, Türk halkından söz etti durdu. Sevgisini söyledi. Bize karşı derinden gelen sevgisizli nasıl anlatacağını bir türlü bilemiyordu.

Üç gün birlikte yürüdük. Alacak gönüllü bir adamdı. Sanki destan kahramanı Glezos o değildi. Onun yanında insan bir kahramanın yanında bulunduğunu hemen unuttuyordum.

Her millet ellerinde pankartlarıyla top top olmuş yürüyordu. Böylece düzgün bir şekilde Londra'ya giriyorduk. Ve Londra'ya girerken yürüyüşçüler iki yüz bin kişi olmuştu. Tekmil Londra halkı da sokaklara dökülmüştü. Sessizce geçmeleri seyreliyorlardı. Yalnız bize gelince gök gür-

ler gibi bir alkış kopuyordu. Önce şaşırırdı. Neden bize gelince böylesine bir alkış kopuyor? Gerçekten alkıştan koca Londra bir kalkıp, bir inliyordu. Sonra, birden, "Manolis, Manolis!" diye bağırıldığını duydum.

Londra halkı İkinci Dünya Harbinin genç, büyük kahramanına minnet borcunu yürekten gelen alkışlarla ödüyordu.

Hayd Park'tı yarım milyon kişi do'durmuştu. Ve Manolis kürsüdeydi. Alkıştan Londra inliyordu. Uzun bir süre Manolis konuşmak fırsatını bulamadı. Sonra ağır ağır, tane tane konuştu:

"Savaş bir zorunluk değildir. Savaş, yâni insanların birbirlerini öldürmeleri iğrenç bir şeydir. Halklar savaş istemez. Savaş bir hastalıktır. Bir takım hasta insanların işidir. İnsanoğlu atoma izin vermeyecektir..."

Umud dolu, göz yaşartıcı, sağlam bir sest. Bu sesi duyan yeryüzünden savaşın kalkacağına mutlaka inanırdı. Öylesine etkili, candan bir sest.

Manolis Glezos kürsüden inerken ona karalar gylınmış bir kadın yaklaştı. Karalar gylınmış kadın çok yaşlıydı ve bel bükülmüştü. Elinde üç tane ak karanfil tutuyordu. Karanfilleri Manolis'e verdi ve boynuna sarıp onu öptü. Manolis de onun elini öptü. İkisinin de gözleri yaşlıydı.

"Manolis oğul," diyordu karalı kadın. "Oğullarım seninle birlikte döğüşürken vatanları, hürriyetleri için öldüler. İnsanoğlunun mutluluğu için öldüler. Seni gördüm ya, son bir kere gördüm ya, gözüm açık gitmeyecek. Üç oğlun daha olsaydı üçünü de gene bu yola verirdim..."

Ve Manolis'in elindeki üç ak karanfil, üç umut, üç sevinç, üç mutluluk ışığı gibi insanlığın üstünde dalgalandı.

Manolis hapistedir. İnsanlığın hürriyet, insanlığın bağımsızlık, insanlığın onur cevherinin bir kısmı hapistedir. Demokrasi hapistedir. Emek hapistedir, namus hapistedir.

Eğer Manolis öldürülürse insanlığımız cevherinden, insanlığından, umudundan, mutluluğundan bir şeyler yitirecektir. Ve bu cinayet insan tarihinin en alçakça işlenmiş cinayetlerinden birisi olacaktır. İnsanlık, bu en yiğit evlâdına yapılan alçaklıktan dolayı cuntacılarla birlikte Yunan milletini de bağışlamayacaktır.

Karalı yaşlı kadının verdiği üç ak karanfil Manolis'in elinde üç ölmez ışık gibi kıyamete kadar halkıyacaktır.

Barıştan yana, hürriyetten yana olan Türk halkından insanlık kahramanı Manolis'e selâm.

Yaşar Kemal

genç doktorların verdiği kayıplar bilançosu şöyleydi:

"1 istifa, üç Amerika'ya göç, 7 yer değiştirme..."

Demirel, Sunay ve Vedat Ali Özkan

Yüksek İhtisas Hastanesinde, çıkarıcı ve işbirlikçilere karşı açılan savaş yürüten 13 genç son çare olarak Başbakan Demirel'e bir telgraf çekmeyi kararlaştırmış, çekmişlerdi de... Fakat, telgrafa imza koyan 13 genç bugün hastane çatısı altında değil... Çünkü, Demirel "aidi-yeti itibariyle" deyip telgraftı Sağlık Bakanı Somunoğlu'na göndermişti. Oysa, Somunoğlu işbirlikçilerin oyuncağı olmaksızın öte gidememişti...

Beyin Cerrahisi anesteziisti olarak çalışan Cumhurbaşkanı Sunay'ın gelini Yurdanur, kurtuluşu istifada bulanların başında geliyordu...

Kasım ayında 43 doktorun katıldığı toplantıda, Paykoç ve Damıoğlu istifaya çağırılmış, hissi davranmak ve basiretsizlikle suçlanmıştı. 43 doktorun tank olduğu olay gazetelerde yer alınca, Paykoç - Damıoğlu ikilisi içlerinde toplantıda 8 tanesi bulunmayan 23 doktora üç maddelelik bir teklizp imzalatmış, fakat bunu daha sonra sekiz maddeye çıkararak gazetelere göndermişti.

Prof. Eğilmez diyor ki:

Türkiye'de Full-Time ile çalışıp da zarar eden tek hastane olan Yüksek İhtisas Hastanesi'ndeki son durum ile ilgili olarak, Hekimler ve Eczacılar Sendikası Yönetim Kurulu üyesi Prof. Esat Eğilmez şöyle demektedir:

"Kırk milyon lira sarfıyla meydana gelen Yüksek İhtisas Hastanesi, batabilin ve onunla beraber çalışan bir kaç profe-

sörün sömürgesi haline almıştır. Hastane bu büyük yatırıma rağmen devamlı zarar etmektedir.

Gençler temizlenmektedir. Yavaş yavaş hastanenin yerinde bir harabe ve üstünde bir kaç çember sakallı ihtiyarın kalmasından korkulur.

Sağlık Bakanı, müsteşar ve yardımcıları, müfettişler, Profesörler sıhhat ve ahiyettedirler. Hastane yine Tıp Fakültesi ile Senblois halindedir. Siyahlı hemşireler gibi şeylerinden yaptık yaşıntılarına devam ediyorlar.

Olaylar, bütün hastaneyi tedirgin ettikten başka dışarıya da tazarak basında ve halk efkârında bütün hekimleri şüpheler ve ithamlar altında bırakan ve tıp mesleğini temelinden yarılayan bir mahiyet almıştır. İyi niyet noksanlığı, başarısızlık, idaresizlik apaçıktır. Bütün bunların üzerine şal örtmek imkânı değildir. Hastaneden fakülte ele-

manları kesin olarak çekilmeli, hastane otonomisine kavuşturulmalı, familyal sömürge düzenine son verilmeli ve incedemelerin selâmeti bakımından baştabibî işten el çektirilmelidir."

Jet Bakan yaya kaldı

Ve son olarak Yüksek İhtisas Hastanesini denetleyen Sağlık Bakanı Vedat Ali Özkan olay-

larla ilgilenmiş, Özel Servis'in derhal kapatılması için emir vermiştir. Fakat aradan uzun bir süre geçmiş olmasına karşın, Özel Servis çalışmalarına devam etmektedir. Bakana karşı da cephe alan işbirlikçiler ve çıkarıcılar, bu kez sorunu kendi açlarından Cumhuriyet Senatosu'na getirmek için hareket geçirmişlerdir. Fakat, Cumhuriyet Senatosunda Vedat Ali Özkan'ın söyleyeceği çok şey olacaktır...

Gerçek Yayınevi yeni kitabını sunar:

KOMPRADORSUZ TÜRKİYE

Yazan: Fethi Naci
6 lira

GERÇEK YAYINEVİ, P.K. 655, İSTANBUL

(Ant Der: 193)

İSPANYA İÇ SAVAŞ EŞİĞİNDE

Bir milyon insanın cesellerine basarak iktidara gelen faşist diktatör son yıllarda tanınan kısmi özgürlüklerin kendisi ve suç ortakları için tehlikeli olmağa başladığını görünce yeniden terör tedbirlerine başvurmuştur.

■ **Faşist Franco rejimi, yeni terör tedbirleriyle yeni bir Vietnam'ın şartlarını hazırlıyor...**

HALÜK TANSUĞ

Faşizm'in nasıl faşist bir diktatöre olduğunu anlamak için, şu sıralarda, İspanya'ya bakmak kâfidir.

Hitler ve Mussolini etiyile tam bir milyon İspanyol'un ölümlü bahasına, 1939 yılında iktidara getirilmiş Franco rejimi sallantılar geçiriyor. İspanya'da iç savaş ha çıktı ha çıkacak sayılıyor.

Halk kitleleri ve polis arasında, sokak çarpışmaları patlak veriyor.

"İyi tutum"a sahip görülme-yen(!) öğrenciler, özel kanunlarla, askere alınıyor.

Baskaya Eyaleti'nde, Anayasa'nın vatandaşlara tanıdığı haklar kaldırılıyor. 1) İkametgâhını serbestçe seçebilme hürriyeti; 2) Araştırma emri olmadan mesken masuniyetinin ihlâl edilemeyeceği hükmü; 3) Kanun-da belirtilen haller dışında, mahkeme huzuruna çıkarılmadan kimsenin 72 saatte fazla mevkut tutulamayacağı yolundaki madde gibi Anayasa esasları, süresiz tatbik kabiliyetini kaybediyor.

"Kanunsuz toplantı yapılar" diye, İspanya'nın muhtelif bölgelerinde, insanlar tevkif olunuyor.

Resmî âbidelere konan çelenkleri gizlice kaldırdılar diye, işçi liderleri (hattâ papazları) para ve hapis cezalarına mahkûm ediliyor.

Anayasa'nın Aralık 1966'da taddiliyle yürürlüğe giren ve "herkes değişik fikirlerle sahip olabilir" hükmünü taşıyan maddesi, bizzat Faşist diktatör General Franco ağzıyla şöyle yorumlamıyor: "Bu maddeyi okuyup, çok partili rejime geçildiğini sananlar, aldandıyorlar. Böyle bir şey hiç bir zaman tahakkuk etmeyecektir."

Oysa, İspanya'nın sıkıntıya düşmesi için ortada nazari sebep yoktur. Topraklar verimlidir. İklim, uygundur. Ülkenin yüz ölçümü, her teşebbüsü destekleyecek genişliktedir. Sahiller, ekonomik ve ticaret açılarından,

MADRID'TE ÖĞRENCİ NÜMAYİŞLERİ
(Faşizmin temelleri sarsılıyor)

en uygun vasıftadır. Ülkenin coğrafi mevkii, sayısız avantajlar sağlamaktadır. Halk kitlelerinin çoğunluğu, nisbeten bilgili, kabiliyetli ve cahşkandır. Ülkenin tarihi gelenekleri, zıral ve sınıf kalkınmaya elverişlidir. İspanyol entellicensiyası dünyada sözü geçen temsilciler yetiştirmiştir.

Ve, ...1939'danberi, otoriter Franco rejimi dilediğini yapabileceği mevkilindedir.

Sonunda da, bugünkü 1967 yılında, İspanya keşmekeşe gebe sayılmaktadır.

Ekonomik ve sosyal adaletsizlik, almış yürümüştür. Çok büyük Amerikan yardımlarına rağmen, kitleler, ekonomik sıkıntılar içerisinde kıvrınmaktadır. Siyasal huzursuzluk, ülkeye yayılmaktadır.

Bütün bu menfi gelişmeler karşısında, Faşist İspanyol rejimi, çaresiz kalmaktadır. Siyasal sisteminin tabiatı icabı ileriyeye bakamamaktadır. Aksine geriye doğru adımlar atıp kurtulma ümidi beslemektedir.

Ve, tabii ilk iş olarak (her Faşist idarede olduğu gibi) basını kontrola kalkmaktadır. Dünyada bir eşine daha rastlanmayan Ceza Kanunu ile, basın dolaylı sansüre tâbi kalmaktadır.

Bundan böyle, İspanyol gazetecileri, "yanlış haber yayma halinde veya müesseselere hürmette kusur işlediklerinde 6 yıl hapis ve 50 bin Pesta para cezasına" çarptırılacaklardır.

Kısacası, Mart 1966'da yürürlüğe girmiş (nisbeten liberal) Basın Kanunu, bu seferki Ceza Kanunu ile bir nevi değişikliğe uğratılıyor. Gazeteciler, kendi kendilerini sansüre zorlamıyorlar.

Nitekim, 180 gazeteci, yeni Ceza Kanunu'nu protesto etmişlerdir. "Artık gazetecilik, torcadorluktan (boğa güreşliğinden) daha tehlikeli oldu" demişlerdir.

Görülüyor ki, Faşist idarecilerinin atom devri şartlarını anlayamamaları, İspanya'yı bir keşmekeş ortamına sürüklemektedir. Belki bu, ülkeyi, müstak-

bel "Vietnam'lardan" biri olmaya namzet kılacaktır.

Her halde geleceğin İspanya olaylarını, bu açıdan kıymetlen-dirmekte fayda var.

FRANSA

■ **Atom silâhlan-ması uğruna Fransa'nın ekonomik gücü tehlikeye giriyor.**

Kısa süre önce genel seçimleri ufak çoğunlukla kazanan De Gaulle taraftarları, şimdi Meclis'te ciddi zorluklarla karşılaşıyorlar. Hattâ muhalefetin kuvveti karşısında, istedikleri kanunları geçirmenin güçlüğüne düşünüyorlar ve kararnameyle Fransa'yı idare yollarını arıyorlar.

Fakat, Fransız halkı açısından, meselelerin esas bu parti mücadelelerinde değildir.

Çünkü, de Gaulle taraftarları

nihayet Meclis'in itimadını kaybederler, Muhallif partilerden bir başkası iktidarı alır. Böyleliğine gelişmeler, demokratik sistemin normal civvelerindendir.

Fransız halkının gündelik hayatı bakımından, şu sıralar asıl üzerinde durulan nokta başkadır. Mesele, yakın gelecekte patlak vermesi muhtemel, bir ekonomik sarsıntıdır.

Böylesine millî bir felâket baş gösterdiğinde, hangi parti iktidara geçerse geçsin, geçmişin hatalarını Fransız halkı ödeme durumuna düşer. Fransa'nın, tümüyle ve hiç değilse bir süre, sıkıntıdan sıkıntıya sürüklenmesi mukadder olur.

O zaman, şahsiyetli dış politikanın veya atom silâhlarıyla mücehhez ordunun anlamı kalmaz. Fransa, ekonomik yetersizlik sebepleriyle, kendi kendine ve içlerinden çöker.

İşte, şahsiyetli dış politikasına rağmen, De Gaulle'in esaslarında önemli ekonomik hatalara sürüklendiği, özellikle şu sıralar Fransa'da söyleniyor. Fransa'

DIŞ YORUM

Bir barış adamı Türkiye'de

HÜSEYİN BAŞ

TÜRK Dış politikası, General De Gaulle'in gerçekçi bir politika uygulamasıyla, bloklar arası buçözümünü hızlandırdığından bu yana, şüphesiz "Büyük Dost ve Müttefiklerimiz" münasip gördükleri kadarınca, Doğu'ya ölçülü bir açılma çabası içindedir.

Batıda olduğu gibi doğuda da, dünya barışının, güvenliğinin garantisi olan bloklar arası buçözümü yolunda çaba gösteren ülkeler eksik değildir. Polonya barış yolundaki çabalarıyla bu ülkelerin başında gelmektedir. Avrupa'yı giderek dünya barışını tehdit eden silâhlama yarışına karşı çıkmakla barışa özlem duyan bütün ülkelerde büyük prestije sahip bulunan Polonya Dışişleri Bakanı Adam Rapacki'nin Türkiye'yi ziyareti, iki ülke arasında mevcut tarihsel dostluk bağları yansırı, bu açıdan bakıldığında, daha da önem kazanmaktadır. Orta Avrupa'nın ve dünyanın çeşitli hassas bölgelerinin nükleer silâhlardan tecriti, Vietnam savaşının barışçı yollardan çözümü, Orta Avrupa'da bloklararası buçözümünü engelleyen ipoteklerin karşılıklı anlayış ilkesi içinde ortadan kaldırılması konularında Türk dış politikasının alışılmış komplekslerinden sıyrılarak olumlu bir tavır takınmasının bu yönde harcanan çabalara katkıda bulunacağı şüp-

nun silâhsızlanma yollarını deneyeceğine, aksine silâhlandığı, dolayısıyla faydasız masraflara sürüklendiği ileri sürülüyor. Kendi budutlu imkânlarını unutan De Gaulle idaresinin, "ikinci derece devlet" Fransa'yı "süper devlet" Birleşik Amerika ve Sovyetler Birliği ile (Atom silâhlanma alanında) ümitsiz bir yarışmaya soktuğu belirtiliyor.

Verimsiz (gayri ekonomik) silâhlanma masraflarının, Fransa'yı, iflâsa sürükleyeceği iddia olunuyor.

Bu iddiaları destekleme amacıyla ise, ilkel bir Atom bombasının Fransa'ya maliyeti (kabaca ve Frank'ın 1964 râyicine göre) hesaplanıyor. Aynı hesaplara, Atom bombası taşıyan uçakların; Atom bombası ve motorlarıyla mücehhez denizaltıların; Atom başlıklı kısa, orta ve uzun menzilli füzelerin; Düşman Atom füzelerini atmosfer dışında imhâ edecek "füze savar füze" lerin; bütün bu silâhlar için gerekli elektronik âlet, depo tesisleri, v.s. gibi ikinci derece teçhizatın masrafları ekleniyor.

Yapılan incelemelere göre, sadece Hidrojen bombasının Fransa'ya maliyeti şöyledir:

- 1) Atom bombasının modası geçtiğinden, gaye Hidrojen (termonükleer) bomba imâlidir.
- 2) Hidrojen bombalarını infilâk ettirebilmek için, Hidrojen atomlarını yüzlerce milyon derece ısıya tâbi tutmak şarttır. Bu derece fazla ısı ise, ancak Atom infilâklarıyla mümkündür.
- 3) Tapahık vazifesi görecek Atom bombasının en ekonomik

Fransa, İngiltere'nin Ortak Pazar'a girmesine direnmiyor

YAZISIZ

şekil, Plütonyum'dan değil fakat Uranyum "235" den yapılmıştır.

4) Bu Uranyum "235" in istihsalı için, Fransız hükümeti, Pierrelatte şehrinde özel bir fabrika kurmuştur. Fabrikanın maliyeti 600 milyar Frank'tır; yıllık işletme masrafı, ortalama, 50 milyon Frank civarındadır.

5) Eğer taşınması kolay ufak Hidrojen bombaları isteniyorsa (ki bu Fransa için şarttır çünkü taşıyıcı füzeleri zayıf kudrettedir) o zaman bir de Lityum isimli Hidrojen atomu hazırla-

mak gerekir. Lityum fabrikası, Fransa'nın Miramas şehrinde kurulmuştur, 10 milyar Frank'a mal olmuştur.

6) La Hague'deki ağır izotop fabrikası, 10 milyar Frank masrafı gerektirmiştir. Yılda, 5 ilâ 6 gram ağır özel izotop istihsalı, 15 milyar Frank'a gelmektedir.

Bütün bu verimsiz masraflar yapıldıktan sonra ise, yine Fransa'nın dünya "süper liderleri" Amerika ve Sovyetler'le baş et-

mesi bahis konusu bile sayılmıyor.

Fransa, aksine, silâhsızlansa; tüm mâlî gücünü, ekonomik ve sosyal kalkınmasına sarfetsin; o zaman, münakaşasız, dünya liderleri arasına geçer. İstikbalini garantiler. İsteddiği şahsiyetli dış politikayı, daha güçlü şekilde, yürütme imkânları kazanır.

İşte, son zamanlar, De Gaulle taraftarlarının halk nazarında itibarlarını kaybedişleri daha çok bu sebepler açısından kıymetlendirilmelidir.

YUNANİSTAN

■ Ünlü yazar Themis Kornaros da faşist yönetim tarafından tutuklandı. Terör şiddetleniyor.

KRAL Konstantin'in emtacılarla işbirliği halinde olduğunu açığa vurmasından ve Paskalya gecesi General Patakos ile yumurta tokuşturmasından sonra Yunanistan'da solculara ve ilericilere karşı girişilen te.ör kampanyası bütün şiddetlenmiştir.

Ulusal kahraman Manolis Glezos'tan sonra geçen hafta da ünlü şair Yani Ricos, EDA Partisi'nin Sözcüsü İlyas İlyu ve Türkiye'de de "Haydari Kampı" ve "Fırtına Çocukları" isimli kitaplarıyla tanınan romancı Themis Kornaros da tutuklandı.

Öte yandan, Aspidâ Teşkilâtının muhtemel lideri olarak yargılanması beklenen Andrea Papandreu'nun sorgusuna da başlandı. Bilindiği gibi "vatana ihanet" suçuyla yargılanan Aspidâ'lılardan 15 subay geçen mart ayında 2 - 15 yıl arasında hapis cezalarına mahkûm edilmiş bulunuyorlardı. Bir komplo olduğu duruşmalar sırasında ortaya çıkan Aspidâ davasının sanıklarından Andrea Papandreu, teşrii dokunulmazlığı bulunduğu için evvelce yargılanamamıştı.

Faşist rejime karşı Yunanistan'da yer yer direnç hareketleri organize edilirken çeşitli illerdeki Yunanlılar da anavatanlarındaki rejime karşı mücadeleleri şiddetlendirmektedirler. Başbakan Kollas da, rejime karşı direnç hareketleri olduğunu doğrulamıştır.

hesabıdır. Türkiye'nin bu yönde takınacağı olumlu bir tavırın herkesten çok silâhsızlanma ve Avrupa'nın güvenliği konularında yıllar yılı bıkıp usanmadan çaba gösteren ve adı barış planıyla birlikte anılan Adam Rapacki ve onun şahsında İkinci Dünya Savaşı'nı bütün ağırlığı ve acısıyla çeken kahraman Po'onya ulusunu memnun edeceğinden ve iki ülke arasındaki geleneksel dostluk bağlarını güçlendireceğinden kuşkunuz yoktur.

RAPACKI

Polonya Birleşmiş Milletler'de dünya barış ve güvenliğini sağlamayı öngören, bütün silâhsızlanma tekliflerinin — başta topyekün bir silâhsızlanmaya gidilmesini isteyen Sovyet teklifi olmak üzere — bütün tekliflerin başından beri en büyük destekçisi olmuştur. Birleşmiş Milletlerin 12. Genel kurul toplantısında Polonya ilk kez 2 ekim 1957'de «Atomdan arınmış bölgelerin meydana getirilmesini» teklif ederek (orta Avrupa'nın nükleer silâhlardan tecridi) genel silâhsızlanma sorununa kısmi bir çözüm getirmiştir.

Rapacki' planının bölgesel nitelikte olmasına ve henüz uygulama alanı bulamamasına rağmen genel bir silâhsızlanma yönünde olumlu adımlar atılmasına yol açtığı inkâr edilemez. Nitekim Latin Amerika'nın, Afrika'nın ya da Pasifik'in nükleer silâhlardan arınmış bölgeler haline getirilmesi, Finlandiya Cumhurbaşkanı Kekkonen'in 1963'te İskandinav topraklarının nükleer silâhlardan arınmasını öngören planı Rapacki planının olumlu etkileri arasında sayılmak gerekir. Ne varki, Avrupa'da sağlam sürekli bir barışın kurulması gerçek bir güvenliğin sağlanması, bloklar arasındaki soğuk savaşın kalıntısı ipoteklerin tamamen ortadan kaldırılmasına bağlı kalmaktadır. Gerek Kiesinger-Brandt ikilisinin son zamanlarda doğuya açılmada gösterdikleri çabalar bütünle meyvasız olmamıştır. Romanya, Çekoslovakya ile sınırden diplomatik ilişkiler kurulmuş, Macaristan'la bu yönde bir anlaşmaya varılmıştır. Çocuklarına göre sadece bu adım bile soğuk savaşın en önemli öğelerinden biri olan tutucu Hallstein doktrininin artık rafa kaldırıldığını belirtisidir. Ancak, bütün bu gelişmeler nihayet yüzyıllardaki diplomatik ilişkilerden ibarettir. Avrupa'nın gerçek güvenliği Doğu Almanya'nın, Polonya Oderneiss sınırının tanınması, Bonn hükümetinin nükleer silâhlara sahip olma hususundan vazgeçmesine sıkı sıkıya bağlı kalmakta devam etmektedir. Karlovy-Vary'de Nisan sonunda yapılan Komünist Partileri Konferansında Komünist ülkelerce kabul edilen Doğu Alman lideri Ulbricht ve Polonya lideri Gomulka'nın sundukları «Batı Almanya'nın sınır görünüşü» çabaları karşısında uyanık olunmasını salık veren karar sureti yüzyıllardaki diplomatik ve ticari ilişkilerin dışında Avrupa'da gerçek bir buzeölümü sağlayacak temel ipoteklerin henüz tamamen ortadan kalkmadığını kanıtlamaktadır. Bununla birlikte, Polonya'nın, Avrupa'nın güvenliği konusunda, özellikle Avrupa ülkeleri gerevesi içinde bir konferans toplanmasını önermesinden bu yana İtalya, Belçika, Danimarka ve Fransa'yla yapılan ikili görüşmelerle bu yöndeki son gelişmeler, kutada sürekli ve sağlam bir barışın kurulması konusunda ciddi umutların varlığını belirtisi olarak görünmektedir.

Türkiye, Avrupa'nın güvenliği, silâhsızlanma gibi dünya barışını doğrudan doğruya ilgilendiren önemli sorunlarda, Sovyet sınırına nükleer mayınları döşemesinden söz edildiği şu günlerde, barış adamı Rapacki'nin kişiliğinde güvenilir bir uyarıcı bulacaktır.

Kültür
Emperyalizmi
üzerine
konuşmalar

Kültür Emperyalizmine nasıl karşı çıkılır?

— III —

F. EDGÜ. — Benim üstünde durduğum nokta şu: Yukarıda verilen örneklerde de gördük, tarih boyunca karşılaştığımız kültür alış-verişi her zaman, sözcüğün klasik anlamında bir emperyalizm baskısıyla olmuyor. Roma Yunan'ı yeniyor, ama Yunan kültürünün etkisi altına giriyor. Osmanlılar da öyle: efsaneviği altında bulunan Acem ve Arap uluslarının kültürlerinden etkileniyor. Bunun nedenini ortaya koymak gerek. Osmanlılar, niçin tarihleri boyunca, içinde yaşadıkları koşullara uygun olarak, sürekli bir yabancı kültürün etkisi altındadırlar? Bu sorunun cevabını araştırmadan önce, bir başka örnek, "ters" bir örnek vermek istiyorum: Asya ülkeleri örneğin Hindistan ve Çin yüzyıllar boyunca Batı ülkelerinin sömürgesi olarak yaşamışlardır. Ama bu halklar üstünde siyasal, ekonomik egemenliği kuran bu sömürücü, emperyalist ülkeler, kültür alanında, bütün savaşlarına karşı büyük bir başarı kazanamamışlardır. Özetle yüzyıllarca süren sin-

si, düzenbaz oyunları sonucunda bu ülkelerde ancak bir avuç kişi Hristiyanlığı kabul etmiştir. Genel olarak, bugün komprador dediğimiz tabakadır bu da. Bu mülk nereden geliyor? Yani bir ulus bir başka ulusla egemenliği altına alıyor, ve sonra onun kültürünü benimsiyor. Bir başka ulus emperyalizmin baskısı altında kendi kültürünü koruyor, ve emperyalistlerin, sömürücülerinin kültürünü geri iletiliyor? Öyle sanıyorum ki Hindistan ve özellikle Çin konusunda bu sorunun cevabı oldukça açıktır: Bu ülkelerin kendi kültürleri, egemenliğine girdikleri Batı'nın kültürü yüceltindedir - yapısı değişik ama en azından o yücelikte bir kültür, ve bu kültür köklerini halkın yaşamında, düşüncesinde bulabilmektedir. (Böyle olmasaydı böylesine bir dayatma, bir karşıkoyma olmazdı.) Türklerin ise, İslam olmadan önce bir göçebe kültürleri vardı. Acem ve Arap kültürleriyle karşı karşıya gelince, kendi kültürlerinden çok yüksek olan bu kültürün etkisi altına girmişlerdir. Bu etki öyle güçlüdür ki XIX. yüzyıl ort-

talarına değin devam etmiştir. Bundan sonra, hepimizin bildiği gibi, siyasal, iktisadi zorunluklarla başımız bu kez batıya çevrilmiştir ve Batı'nın kültürü etkisine giriyoruz. Aslında bu etki, Batı kültürünün kaynakla-

rina yabancı olgunumuzun sonucu ancak bir kopyacılık planında kalıyor. Derinleşemiyor. Yüz yıldır Batıya benzemeye çalışıyoruz, ama onu anlayarak değil, onu kopye ederek. Fesi atıp kaşıkla çay içmeye geçirdiğimiz zaman sanıyoruz ki kafamızı içi de değiştirmiş. Bunun böyle olduğunu geçen zaman çok iyi gösterdi bize.

Bugün Batıya, kültürü dahil, yadsınmak eğilimi, bana kalırsa bunun sonucu. Kendi sesimizi bulmak; kendi kendimizi olmak. Tabii önemli olan bu. Ama nasıl? Bu Batıya karşı olanların, bu batının emperyalist dedikleri kültürünü kapı dışarı etmek istedikleri nedir? Pek kesin olarak ortada değil bu.

Üstünde durduğum ikinci sorunun da şu (ki o da bununla yakından ilgili): Abidin, yabancı kültürlerin etkisinde olmamız kendi kültürümüzü yeterince tanınamamıza bağlıdır. Doğrudur. Yalnız Selçuk ve Osmanlı kültürünü, yeterince gün ışığına çıkarmış olsak bile, bu kültürler, bugün çözüm yolu aradığımız sorunlara bir çıkar yol getirecek nitelikte midirler? Doğu kültürlerinin genel niteliği spekülasyon olmalarıdır. Bu kültürlerin dünya kültürüne büyük katkıları olmuştur, ve yarın yeni hümanizmasında da, gene katkıları olacağına inanıyorum. Ama bu spekülasyon kültürler hemen hiç bir rasyonalist elemanı içermemektedirler. Batı uygarlığı dediğimiz çağdaş tekniği doğuran uygarlığın rasyo-

nalizmin sonucu olduğunda sanırım hiç birimizde şüphesi yoktur. Bana öyle geliyor ki, eski kültürlerimizi bilmek acil sorunlarımızı tam bir çözüm yolu getirmeyecektir. Yalnız bunların ortaya çıkarılmasıyla yeni bir senteze varılabilir. O da ne derince kadar, kesin olarak bilemiyorum.

Özetleyecek olursam, emperyalist Batının kültürünün genel çizgileri içinde emperyalist olmadığım ve sorunlarımızı ancak bu kültürle bize kazandıracak yöntemlerle çözebileceğimizi söyleyeceğim. Hiç şüphesiz bu, bugüne değin olduğu gibi, Batı'yı kopye etmek demek değildir. Bu kültürü anlamaya çalışmak, onun yöntemlerini kendi yapımıza uygulamak ve bu kültürü kendi kültürümüzle zenginleştirmek, ve böylece kendimize mabetmek. Açıkça bir bileşime varmak. Bugün başarmak zorunluğunda bulunduğumuz bence budur.

A. DİNO — Eklenicecek şeyler var konuştuklarımıza. Çağımızda kültür emperyalizmi Batı'dan geldiğine göre, bunlara karşı iki savunma ve denge kaynağımız var, biri Türk, diğeri ya da diğerleri, Doğu. Ulusal kaynak konusunda sözle Selçuklulardan başladım ama, Selçuklu üç büyüğün öncesinde, Horasanlı Ahmet Yesevi var. Dev çapta bir düşünür. Genel olarak Doğu'ya bakınca, Ferit'in haklı olarak önemsedığı "rasyonalist" düşünürlerin de bulunduğu görülür. İbn-Haldun (1332-1406) bunlardan biri. İbn-Haldun'un yeterince bilinmemesinde, Batılı araştırmacıların (emperyalist bir tutumla diyebiliriz) kusurları olabilir, fakat asıl kabahat biz doğulularda. Gerçek değerlerimizi daha yerli yerine koymuş değiliz. Abdel-Malek son yazılarında, hem batılı bilgileri bu yüzden eleştiriyor, hem de İbn-Haldun'un tek kişi olmadığını, bu alandaki araştırmaların, A-

CEM YAYINEVİ SUNAR :

AZİZ NESİN'in en güzel romanı

ZÜBÜK

Kağı Gölgesindeki İt

Uluslararası mizah yarışmalarında üstüste iki kere dünya birinciliği alarak, iki ALTIN PALMİYE kazanan yazarımızın birçok dile çevrilen ve ikinci baskıları yapılan eseri çıktı.

Genel Dağıtım: Kemal Karatekin, Tekin Yayınevi, Ankara Caddesi, Çagaloğlu — İstanbul

(Ant Der: 194)

Günlerin Getirdiği
Karalama Defteri

Ölümünün 10. yıldönümü dolayısıyla Muratlı Ataç'ın bütün eserlerini yayınlamaya başlayan Varlık Yayınevi ilk ciltte Ataç'ın ilk iki kitabını birarada sunar. 420 sayfa, 6 lira.

(Ant Der: 191)

LENİN
PETROGRADDA

Sosyalist akımın gelişmesi
Yazar: Edmund Wilson
Türkçesi: Can Yücel
Marx, Engels, Lenin ve diğer öncülerin hayat hikâyeleri, siyasal ve düşünsel faaliyetleri.

Çıktı.
AĞAOĞLU YAYINEVİ

(Ant Der: 190)

Edebiyatımızda son Osmanlı

KURTULUŞ savaşını İstanbul'dan izleyen edebiyatçı kuşağı içinde, bu ölüm-dirim kavgasının gerçek niteliğini sezinleyen tek kişi var: Yahya Kemal. Gerçekten de, bu savaşın edebiyata alışımından başka bir görünüş vereceğini, vermesi gerektiğini bir o kavriyor, Türkiye'ye ve insanına Çamhca'dan ya da Tepebaşı'ndan değil Metris Tepe'den bakan bir edebiyat.

Gözlem çarpıcıdır. Daha da çarpıcı olan şu: Yahya Kemal hiç bir zaman bakmadı o tepeden. Gözlemine rağmen, daima bir «Aziz İstanbullu olarak kaldı. Yakup Kadri'yi, Halide Edip'i anlayan bu üslupçu, onların getirdiği içerikte ne yazık ki şiirsel bir yan görmedi. Sundan ötürü: Son Osmanlı'dır Yahya Kemal «Anne Anadolu» yu buruk bir üzlemle anar: Biliyor gibidir emperyalizmin yenilgisinden sonra ondan kopacağını. Sakarya'da, Dumlupınar'da köklemecektir. Onu bu savaşa bağlayan imparatorluktur. Apacıdır isteği: Sınırlar gitgide daralıyor, elde hiç değilse «Hüdâvendigâr» toprağı kalsın.

Kurtuluş sonrası Türkiye'sinde onun «Süleymaniye'de Bayram Sabahı», «Koca Mustafa Paşa» şiirlerini yazmasına şaşmamalı. Daha işgal İstanbulundayken bile, o, Anadolu'nun sesinden çok Osmanlı'nın sesine vurgundur: «Yine böyle bahardı. Gaazi Edhem Paşa'nın Alasonya'da Yunan hududunu trampete vellelesiyle geçerek bir hamlede Dömeke'ye gittiği zaman gene böyle bahardı.»

«Eğil Dağlar türküsünü, ateş ve kana bulanmış Anadolu insanının barış özlemleri içinde değil, imparatorluğun «fethi» yılları içinde anımsar: «Eğil dağlar, eğil üstünden aşam — Yeni talim çıkmış varam alısam.» Kurtuluş savaşı yazıları denetilir mi bunlara? Sanmıyorum. Yeni bir hayatın safir türküsünden çok, çöken bir düzenin etkileyici ağıtları. Evet ağıt. Son Osmanlı, şiirini ve kişiliğini besleyen ve bir-bir elden çıkan şeylere ağıtlar.

Oyle sanıyorum ki, elden çıkarılan şeylerden biri de Yahya Kemal'in nesri. Açık söylemek gerek: Hiç birimiz öyle yazmıyoruz. O'nun köklemişliği, diline güveni yok bizde. Dünya görüşünden değil ama, Yahya Kemal'in nesrinden öğreneceğimiz çok şey var.

Ahmet OKTAY

rap dünyasında daha bir çok kişi ve akımları meydana çıkaracağını yazıyor. Bizde de, tasavvuf büyüklerinin gizli öğretileri içinde, saklamak zorunda kalmış rasyonalist bir düşünce yok mu? Şeyh Bedreddin bunun örneklerinden biri, sanırım dinsel bir görüntü altında materyalist ya da materyalizmin eşliğinde bulunan Türk tasavvuf erleri eksik değil. Bektaşî fıkraları dediğimiz tür, rasyonalizmin halka yayılmış düşünce çekirdekleridir. İdealist çerçeve içinde bile şaşırtıcı dialektik düşünce örnekleri var, Bektaşî felsefesinin temelindeki «Kütükenz Sırrı» olgun dialektik nitelikler taşır. Varlık, ancak karşılıklarla tanımlanır düşüncesi, sistemleşmiş bir çelişme bilincinin ürünüdür. Sözü uzattım, diyeceğim, hem idealist hem de materyalist mirasımızın öskümünü yapmış değiliz. Bunu da yabancı bilginlerden beklemek sömürgeciliği benimsemek olur.

G. DİNO — Ferit'in söylediklerine karşılık vermek için bir-

iki nokta üstünde durmak gerekiyor. Ferit diyor ki Batı kültürünün genel niteliği diyalektik olmalıdır; yani düşünce çelişkilerle gelişmiştir. Acaba bu neden böyle olmuş? İsa'nın hegemonyasından uzun hegemonyasına geçişte, hristiyan dininin niteliğinde İslâm dininde bulunmayan bir özellik olsa gerek. İslâm dinindeki duval nitelik, ya da onu bu nitelikte sürdüren İslâm imparatorlukları, kendi sosyo-ekonomik bünyeleri içinde bu duvalılığı sürdürmeyi yeğ görmüşlerdir. Bugün bunu isteyen İslâm devletleri yoktur, ya da yok olmak üzeredir. Her yerde olduğu gibi, İslâm ülkelerinde de tabandan gelen ya da gelecek olan sosyo-ekonomik değişimler, eskimiş duval yapıları yıkacaklardır; Atatürk bu oluşumun öncüsüdür. Bu arada kendi yapı araçlarının çeşidini ve özelliğini bilen toplumlar daha çok toparlanıp yeni düzenler kuracaklardır, yoksa, yabancudan alınan «prefabrique» ve ödünç araçlara bel bağlamakla sürekli

hi bir düzen tutturulamaz; elbetteki yapı yöntemleri de araçlara göre uygulanacaktır.

Batı kültürünün yöntemlerini kendi yapımlara uygulamak için her şeyden önce kendi yapımları bilmemiz gerekir. Türkiye'de kendi yapımları bilen kişilerin sayısı pek çok değil. Bir yandan Batı kültürüne «İstemezük!» diyoruz, bir yandan da sadece batı dillerinden çeviri yapıyoruz. Tabii çeviri yapmak kolay bir iş; bir sözlük, bir kitapla olup bitiyor. Kaynaklar bulmaktan, belgeler peşinde koşturmadan, kitaplıklara kapanmaktan, yerinde incelemeler yapmaktan, onları kontrol etmekten, derleme olmayan bir düşünceyi almaktan kolay bir iş çeviri işi. Sonra iyi-kötü kazanç da sağlıyor. Oysa gerekli bir incelemeyi sonuçlarıyla ortaya çıkarmak ömür törpüsü. Sakın bu sözlerimi çevirilere ve çevircilere karşı bir anlamda karşılamayın; yalnız şu var ki, en zinde, uyanık kadrolar kendini çeviriye verirse, kim yapacak asıl iş diye zaman zaman bir düşünce alıyor beni. Ama belki de bazı hazırlıklar vardır, gereğini duyduğumuz büyük çalışmalar tesahhütlü belki de...

F. EDGÜ — Kültür mirasımızın öskümünü yapmak için elbette Güzin hanımın sözlüğü ettiği incelemelerin, araştırmaların yapılması gerekiyor. Bu alanda karşılaşılan güçlükler yalnız aydın tembelliğinden gelmemektedir. Özellikle benim kuşağım, yani gözünü cumhuriyetten sonra dünyaya açan kuşakla geçmişimiz arasında büyük bir boşluk vardır. Eski yazıyı bilmiyoruz. Öğrenmesi güç değil diyeceksiniz; hiç şüphesiz, ama iş yalnız eski yazıyı öğrenmekle kalmıyor, osmanlıca'yı da bilmeyi gerektiriyor. Hem kökleymek istiyoruz, hem de bunu gerçekleştirecek güçten demiyeceğim (bunu kabul etmek umutsuzluğu benimsemek olur), ama araçtan yoksunuz. Böylece iş uzmanlara kalıyor. Uzmanların sayısının yetersiz olması, çalışmaların, özlemini duyduğumuz verimlilikten ve derinlikten uzak oluşları, ortaya konulanların, genel olarak ancak bir «ham madde» olarak kalmasını gerektiriyor. Bu «ham maddeler» bile yeterli, doyurucu olmaktan çok uzak. Bugün, benim gibi genç bir Türk yazarı, Evliya Çelebi'yi ancak seçmelerden okumak zorunda; ve tabii bazı açıklamaların yardımıyla. Karagöz textelerini okumak içinse, Ritter'in kitaplarına başvurmanız gerekiyor. Diyeceğim, dolaysız bir bağ kurmanız imkânsız. Utanç verici bir durum. Ama bunun sonucu, hiç şüphesiz bugünün yazarları değil.

Yeni Ajans: 1824/1827/189

SOL YAYINLARI

- **KAPITAL**, Karl Marx, Birinci Cilt, Beş ayrı kitap halinde, 1200 sayfa, Her kitap 10'ar lira.
- **FELSEFENİN SEFALETİ**, Karl Marx, 10 lira.
- **ÜCRET, FİYAT VE KAR**, Karl Marx, 4 lira.
- **ÜCRETİ EMEK VE SERMAYE**, Karl Marx, 3 lira.
- **ANTI-DÜHRING**, F. Engels, 10 lira.
- **TEORİ VE PRATİK**, Mao Ce-Tung, 5 lira.
- **FELSEFENİN BAŞLANGIÇ İLKELERİ**, G. Poltzer, 7,5 lira.
- **DÜNYA KAPİTALİZMİNİN BUGÜNKÜ BÜHRANI**, Arzumanyan, 1 lira.
- **SOSYAL DEMOKRATLARIN ÇIKMAZI**, Söder, 4 lira.
- **SOSYALİZMİN ALFABESİ**, Leo Huberman, 4 lira.
- **SOSYALİZM VE BİREY**, John Lewis, 4 lira.
- **SOSYALİSTLER İÇİN FELSEFE**, Maurice Cornforth, 4 lira.
- **KAPİTALİZM VE DEĞER**, Henri Denis, 4 lira.
- **PETROL EMPERYALİZMİ**, Münir Cerid, 4 lira.
- **VIETNAM'DA SAVAŞ VE ZULÜM**, Russell, 4 lira.
- **ATOM BOMBASI ÇOCUKLARI**, Arata Osada, 4 lira.
- **BUZLARIN ÇÖZÜLÜŞÜ** (Roman), Ehrenburg, 4 lira.

NOT: Emperyalizm (Lenin), Görünmeyen Hükümet CIA, Sosyalizmin Yeni Meseleleri (Oscar Lange) tükenmiştir. İstenmemesi.

SOL YAYINLARI, Sanayi Caddesi, Demir 13 Hanı, 51 - Ankara

(Ant Der. 192Y)

BASIN İLAN KURUMU

YURT İÇİ VE YURT DIŞI REKLAMLARINIZ İÇİN

HİZMETİNİZDEDİR

Genel Müdürlük

Çağaloğlu, Türkiye Caddesi No. 1

Model : İstanbul

Telefon 27 66 00 - 27 66 01

Telex adresi BASINKURUMU

Basın: 14390/188

SATILIK MATBAA MAKİNASI

1. Augusburg Fabrikası'nın 82 X 114
 2. Johannesburg Fabrikası'nın 63 X 95
- boyılarında halen işletilmekte olan eski Alman sağlam makinaları 50'er Bin lira ile satılıktır.

İstanbul'da Sirkeci'de

TAN GAZETE VE MATBAASI'NDA

ŞEF BAY N. ATIK'A MÜRACAAT

(Ant Der: 195)

Gelecek hafta

**GEÇMİŞ
KÜLTÜRÜMÜZ
BİZE NE
KAZANDIRDI?**

Sağcı basın kime oynuyor?

CHP'deki bölünme ve sağ kanatta yeni bir partinin kurulması için yapılan hazırlıklar geçtiğimiz hafta sağcı basınla samsasyonel başlıklarla yayınlandı. Sağın yazarları ve yorumcuları da, ihanet yarışına yeni bir partinin katılması olmasından dolayı memnuniyetlerini belirtiyor. Feyzioğlu ve arkadaşlarını alkışlıyorlardı. Ancak bazılarında Feyzioğlu'na karşı güvensizlik, bir kısmında ise yeni partinin AP'ye rakip olması ihtimalinden dolayı bir tedirginlik göze çarpıyordu.

Eski CHP'li Fali Rıfı Atay, Feyzioğlu'culara Dünya Gazetesinde şöyle yol gösterdi: «Bizce şimdi partiden çekilenlerin ve onlarla oydaş olup ta partide kalarların tek görevi Şef ve Ecevit azınlığını yıkmak, böylece, hürriyetçi ve hürriyet içinde kalkınmacı Türk aydınlarına dayanabilecek bir siyasi topluluğu yeniden kazandırmaktır.»

Bâbü'lde Sabah Gazetesinde Vecihi Unal, son kopuştan sonra CHP'ye hiç şans tanımıyor, soldan da oy alamayacağını yazıyordu: «Gidenlerin bin mislinin CHP'ye geleceğini sanmak, hayalden de öte bir safıktır. Gerçeklere göz kapamaktır. Halk Partisi'ne rey getiren bir çok senatör ve milletvekili partilerinden ayrılmışlardır. Ortadaki ve sağdaki oyların tamamını kaybeden CHP sol yönde TİP ile yarışacak, pek tabii ki o yarışta da yaya kalacaktır.»

Adalet Gazetesinde ise bagyazısında CHP'den ayrılanların gövdeyi de beraberlerinde sürükleyecekleri iddiasındaydı: «CHP'den kopmuş bulunan milletve-

kili ve senatörler yeni bir parti bünyesinde toplanabildikleri takdirde -ki adım atılmıştır- CHP'nin aklı başında, partinin genel durumundan hoşnutsuz pek çok elemanını safları arasında bulmaları çok mümkündür. Şurası muhakkaktır ki, 48'lerin kuracakları yeni bir parti, CHP seçmenleri arasında olumlu karşılanacak ve büyük ilgi görecektir.»

Tercüman'ın Kabaklı'sı CHP'den ayrılanları «kuyrukları»nın

Tek karı olursa, işte böyle olur!

«Bugünkü Hristiyanlığın en kuvvetli kolu olan katolik dininde boşanma yasaktır. Hristiyanlığın bu ahkâmı insan tabiatına muhaliftir. Zaten bu muharref din, beşeriyetin saadetini engelleyen bir sürü mantıksızlıkla doludur... Mesela Hristiyanlık monogamiyi, yani tek kadınla evlenmeyi kabul etmiş, taaddüt-i zevcâta izin vermemiştir. Neticede metres tutma âdeti çıkmış, yuvalar yıkılmış, ortalığı bir yığın fahişe ve piç istila etmiştir!»

MEHMET ŞEVKET EYGI
(Bugün - 2.5.1967)

da izleyeceğini ileri sürerek şöyle diyordu: «Ecevit 48'lerin ayrılması ile dikensiz gül bahçesine kavuştuğunu sanıyorsa aldanıyor. Parti kökünden sarsılmıştır. 48'lerin kuyrukları içerdedir. Azımsanmayacak sayıda Gülek'çiler vardır. Ortanın solu yunur-caklığından tiksindikleri halde Paşa'ya hâlâ menfaatleriyle bağlı olan toprak ağaları, şehir lordları, göl kontları vardır.»

Yeni İstanbul'da Ergun Kaf-

tekindir bu politikacıların da koltuk için mücadele ettikleri kanaati kesinleşecektir. Bu yolu tutmayıp eğer, Atatürkçü ve milliyetçi bir siyasi parti içinde toplanırlarsa, o takdirde eski CHP'lilerin samimi Atatürkçü ve milliyetçi oldukları ortaya çıkacaktır. Bu siyasi partinin ismi ne olabilir? AP de olabilir, CKMP, YTP ve hattâ MP de olabilir.»

Son Havadis'in Tekin Erer'i, CHP'nin yakında yıkılacağı gö-

48 parlamenter CHP'den istifa etti.

— Nasıl olsa sosyalistiz, biz de istifa edip şuraya girelim.

(DÜNYA GAZETESİ)

rüşündeydi: «İşte CHP böyle yıkılır, bu kafayla, bu gidişle yıkılır. Bir aşırı solu Bülent Ecevit'i ve onların takımı tatmin etmek için başka isimler, başka namlar, başka adlar altında komünizm hedefine varmak yolunda yürünürse, başında İnönü de olsa, bu parti ayakta kalamaz. Kalır ama, iskelet halinde. Böyle ayakta durmaktansa Demokrat Parti gibi şerefli ölmek daha müreccaktır.»

Haber Gazetesinde fikra yazmağa başlayan Cevdet Perin ise, yeni partinin AP ile koalisyonla gitmesi ihtimalini ortaya koyarak şöyle dedi: «Günün birinde, rejim uğrunda, bir kaç partinin işbirliği yapılabilmesi için asgari bazı ortak fikirlerin bulunması gerekir. Zira bu memlekette artık bundan sonra bir AP-TİP işbirliği düşünülmeli gibi, bir AP-CHP koalisyonu tasavvur etmeye de imkân kalmamıştır. İşte hence, Feyzioğlu ve arkadaşlarının rejimin geleceği bakımından memleketi yaptıkları en büyük hizmet budur. Yolları açık olsun!»

Adalet Gazetesinde Fatin Fıat ise, CHP'ye olduğu kadar CHP'den ayrılıp yeni parti kuracak olanlara da hiçbir şans tanımıyordu: «İkiye bölünmüş olan Halk Partisi'nin iki ayrı parçasında da hayır yoktur. Birinci parça esasen bitmiş tükenmiştir. İkinci ve yeni parçanın ise heves mesafesini atladıktan sonra mutlak bir inkıdama maruz kalacağı bellidir.»

Ortanın Solu sözcüklerinden Selahattin Hakkı Esatoğlu da, Ulus Gazetesinde, politik yelpazede hiçbir boşluk kalmadığını belirttik Feyzioğlu partisinin gelişme şansı olmadığını ileri sürüyordu: «Türkiye'de zaten bir parti enflasyonu var. Sağcı mısın, AP'ye gir! Mukaddesatçı ve ırkçı mısın? CKMP ne güne duruyor? Bülükbâğı hayranı mısın? İşte Millet Partisi... Anayasadan yana, Atatürkçülükten yana, halktan yana mısın? Halk Partisi dündük ayakta!.. CHP'nin ortanın solu sana yetmiyor mu? İşte TİP... Eğer politikanın dışında bazı i-

nançları doyurmak istiyorsan Birlik Partisi var... Daha liberal görüğe sahipsen YTP'ne gir... Bütün bunlardan sonra kuruluş hazırlıkları yapılan partiye şans tanıyan varsa, Tanrı ona akıl versin...»

Bu partileri biliyor musunuz?

Yeni kurulacak parti ile Türkiye'deki partilerin sayısı sekize çıkacaktır. Oysa Türkiye'de daha bir çok parti var. Akşam Gazetesinin önemli bir memleket meselesiyim gibi verdiği bu partilerle ilgili haberlerden bir kaçına göz atalım:

★
«Hasan Vardar ve eşi Mithatpaşa'da başkente bakan güzel bir kuta taşındılar, geçen hafta da dostlarına bir parti verdiler yeni evlerinde. Partiler bir kaç gece devam etti ama en neşelisi ilk geceydi...»

★
«Kadınsız partiler... Dedikodu yazarları için de rahat bir kalabalık, kim ne giymiş, hangi sefere daha güzel daha şık diye araştırma yok. Ama erkeklerin şıklığı kadınlardan geri kalmıyor doğrusu. Belki de kadınsız bir partide erkekleri incelemek fırsatı daha çok bulunduğu için.»

★
«Sah akşamı Fikret ve Nûkhet Erengöfün partisi vardı Polo klübünde, haberlerini ayrıca verince jiz...»

★
«Nezhat Yerdel ve eşi güzel bir parti verdiler. Namık ve Yeta Selay, Loy-lâ ve Engin Yerdel de yârlarıyla gençlendirdiler bu partiyi.»

"GO HOME!" DİYE BİLİR MİSİN!..

Haftalık bir aşırı solcu sosyalist gazetesinin yalıları hem kafa bozukluğunun, hem de küstahlığın en tiksindirici örneğidir: Onboş seneden beri Türk Ordusu Amerikan generallerinin kumandası altında imiş! Askeri okullara fakir ailelerin çocukları alınıyor mu? Ordu kooperatifi ile subaylar ticaretle ilgilmiyor mu?

Halbuki Türk Ordusu'nda tek yabancı general ve subay yoktur, fakat mesela Rusya'nın uydusu olan küçük komünist devletlerde kumanda Rus generallerinin ve subaylarının ellerindedir, bu küstahlar Türk Ordusunu da öyle görmek istiyorlar ama bunu açıkça söyleyemiyorlar.

KADİRCAN KAPLI
(Tercüman - 2.5.1967)

ANT'nın notu: Amerikanofili Kadircan aklınca ANT'a çamur atacak... İzmir'in göbeğinde dev gibi bir NATO Karargârı'nın bulunduğu ve içinin Amerikan generalleriyle dolu olduğundan da mı haberi yoktur? Türk ordusunun bu karargâha bağlı olduğunu hiç mi duymamıştır? Hem biz sosyalistler Amerikan generallerine de, Rus generallerine de "Hayır!" diyoruz. Ya sen, Amerikan şakşakçısı Kafı, Amerikan generallerine "Go Home!" diyebilir misin?